

Directa

setmanari de comunicació

Núm 362 21 de maig de 2014 1,70 €

El desmantellament dels mitjans públics

La tisorada pressupostària i la mala gestió amenacen el model de comunicació pública als Països Catalans

PÀGINES 2-4

6-7

El Tribunal Suprem dóna la raó al veïnat i anul·la el pla urbanístic de **Muntanyans II**

A fons

Escenaris de sortida de l'**eurocrisi**: austeritat, reforma o abandó de l'euro

Miralls

Converses Directa: **Silvia Federici** i **Miren Etxezarreta**, mà a mà

14-15

'FIFA go home': l'oposició al Mundial de Futbol encén els carrers del **Brasil**

ESTIRANT DEL FIL

L'espai comunicatiu de mitjans públics dels Països Catalans trontolla. La tisorada als pressupostos feta des de l'inici de la crisi ha afectat la qualitat i el model de servei públic dels mitjans catalans. Les retallades a TV3, Catalunya Ràdio o IB3, el tancament fulminant de Canal 9 o la lluita per la supervivència dels mitjans locals dibuixen un panorama comunicatiu on, malgrat el desmantellament, la població és més conscient de la necessitat d'uns mitjans públics i de qualitat.

COMUNICACIÓ // LES RETALLADES ATAQUEN LES CONDICIONS LABORALS DE LA PLANTILLA I LA QUALITAT PERIODÍSTICA

Mitjans públics en perill

Víctor Yustres

@victoryus3

Els mitjans de comunicació públics dels Països Catalans passen per un moment crític des de fa uns anys. Les retallades de pressupost, les rebaixes salarials i l'eliminació de serveis que pateixen la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) i l'Agència Catalana de Notícies (ACN) des de 2011 formen part d'un desmantellament progressiu que posa en perill l'espai de la comunicació pública en català.

El novembre de 2011, el conseller de Presidència, Francesc Homs, va anunciar al Parlament la supressió de dos canals de TV3 i altres mesures de reducció pressupostària de la CCMA que deixaven l'ens públic molt tocat. El govern de CiU, que en aquell moment governava mitjançant un pacte de legislatura amb el PP, va començar a reduir l'espai comunicatiu català per complaure el grup popular. Però el desmantellament no comença aquí: des de 2008, amb l'inici de la crisi, l'aprimament dels mitjans públics es va anar cuinant a foc lent. Des de 2008 fins ara, el pressupost que la Generalitat destina a la CCMA s'ha reduït més d'un 35%. A més, s'han tancat responsalies i el canal juvenil de televisió (3XL), s'ha fusionat el Canal 33 amb el Super3 i l'emissora musical de ràdio, iCat, només emet per Internet.

L'any 2011, el conseller de Presidència, Francesc Homs, va anunciar la supressió de dos canals de TV3 al Parlament

Els últims mesos, les notícies no són gaire esperançadores. Aquesta setmana, s'ha fet pública la decisió del govern espanyol de tancar un dels dos multiplex de la CCMA per alliberar espai radioelèctric per la xarxa 4G de les teleoperadores, cosa que obligarà a tancar un o dos canals dels cinc que té actualment Televisió de Catalunya (TV3, Canal33 i Super3, Esport3, 3/24 i TV3 HD). Amb l'aplicació d'aquesta mesura, la reciprocitat televisiva amb la resta de mitjans dels Països Cata-

lans -com ja ocorria amb IB3- quedarà enterrada, de moment.

COP A LES PLANTILLES

Les més malparades, sens dubte, han estat les treballadores. Des que, el març de 2011, la plantilla de la CCMA va acceptar la rebaixa voluntària del 5% dels salaris per majoria en un referèndum, els sous han anat patint retallades successives. En total -i abans que acabi el segon període de negociacions entre la plantilla i la direcció pel conveni col·lectiu el 30 de maig-, els salaris de les treballadores s'han reduït més d'un 25% des de 2011. Ara, la direcció planteja una nova rebaixa de 7,5 milions d'euros en massa salarial.

A l'ACN, també s'ha notat -i molt- la tisorada. El 2013, l'agència de notícies va patir una retallada del 25% i va passar de 2,4 a 1,8 milions d'euros de pressupost entre 2012 i 2013. Això va significar l'acomiadament de nou treballadores, el 15% de la plantilla. El 2011 i el 2012, la plantilla ja havia passat de 93 a 67 persones. A la resta dels Països Catalans, també són les

treballadores qui paga les retallades. Els càrrecs tècnics d'IB3 Televisió van patir un ERO que es va saldar amb vuit acomiadaments i una baixada del 12% dels sous. "El nostre problema és que els serveis d'IB3 estan externalitzats i depenem d'empreses externes", afirma Manuel del Valle, treballador d'IB3 Televisió. "Aquesta divisió dificulta la mobilització de la plantilla per lluitar conjuntament pels nostres drets", afegeix.

El cas del País Valencià, amb la liquidació -l'any passat- de Canal 9 i l'acomiadament de 1.439 treballadores va ser la veu d'alarma definitiva, en un context de situació límit del panorama comunicatiu als Països Catalans.

MODEL A LA DERIVA

David Bassa, president del grup de periodistes Ramon Barnils, apunta que hi ha una clara falta de model de mitjans públics. "S'estan fent retallades a l'engròs, adaptant-se a les necessitats pressupostàries conjunturals, i el que cal és un pla estratègic per fer que la CCMA

Mobilització de les treballadores de la CCMA el 22 de juliol de 2013 / ROBERT BONET

sigui rendible, evolucioni i pugui garantir la qualitat d'un servei públic. S'hauria pogut fer una retallada quirúrgica i eliminar una sèrie de càrrecs fets a mida que mantenen uns sous per compensacions polítiques sense una feina clara", apunta Bassa. Brauli Duart, president de la CCMA, va reconèixer al Parlament

David Bassa, president del grup Ramon Barnils, apunta que hi ha una clara falta de model de mitjans públics

de Catalunya que les retribucions dels onze directius més poderosos de l'empresa sumen un total d'1.100.000 euros l'any (100.000 euros l'any per persona de mitjana).

Precisament, la qualitat és el que més es ressent de les retallades. Degut al ritme i al volum de treball, les periodistes no poden elaborar la notícia amb la

35%

La reducció aproximada del pressupost de la Generalitat destinat a la CCMA des de 2008 és del 35%.

1.439

El tancament de Canal 9 va suposar l'acomiadament de 1.439 treballadors.

977.228

El grup Godó va rebre 977.228 euros del govern d'Artur Mas l'any 2013.

La lluita per la supervivència dels mitjans locals

Diverses televisions i ràdios públiques de proximitat han tancat o han reduït la plantilla des de 2011.

Protesta pel tancament de Gandia TV / ARXIU

contextualització i la riquesa que caldria. “Es prioritza la rendibilitat empresarial a la qualitat periodística i s'oblida que, si no s'informa bé, ningú no comprarà, veurà o escoltarà aquell mitjà”, apunta David Bassa.

DEMANDES DE LA PATRONAL

Qui es beneficia més d'aquest desmantellament dels mitjans públics són els grups de comunicació privats, que es volen quedar amb el pastís dels ingressos publicitaris que van a parar a la CCMA. El 2008, la Unió de Televisions Comercials Associades (UTECA, formada per AtresMedia o Mediaset, entre d'altres) ja va sol·licitar al govern de José Montilla la imposició d'uns límits publicitaris a la televisió autonòmica i, el 2011, va proposar la creació d'una única televisió autonòmica estatal, amb desconnexions territorials. A Catalunya, el grup Godó - propietari de *La Vanguardia*, RACI o 8TV- podria ser el principal beneficiari del desmantellament de la CCMA. El grup, que va rebre la subvenció més impor-

tant del govern de la Generalitat l'any 2013, de 977.228 euros, va estar a punt de gestionar la publicitat de Televisió de Catalunya fa un mes. Finalment i després de molta pressió, el govern es va desdir de la decisió -votada conjuntament amb PSC, PP i Ciutadans- d'externalitzar el departament comercial de TVC a mans del grup Godó. La cessió hagués permès que el grup privat, competència directa de TVC, gestionés la publicitat de la televisió pública (amb la pèrdua econòmica que això significa) i conegués la graella de programació amb antelació.

La situació de l'espai comunicatiu català passa per un dels seus pitjors moments, però també hi ha una part positiva. “S'ha demostrat que hi ha una demanda real de mitjans públics en català a tots els territoris dels Països Catalans i hi ha molta més consciència social que cal aturar aquest desmantellament”, afirma el president del grup Barnils. Les retallades encara no han trencat les corretges de transmissió cultural i lingüística del país. ◀

Víctor Yustres
@victoryus3

els mitjans públics de proximitat han estat els primers afectats de les polítiques de retallades implantades arran de la crisi, sobretot el sector audiovisual. Moltes ràdios i televisions locals dels Països Catalans, arrelades al territori des de la dècada dels 80, han desaparegut o han hagut de reduir dràsticament la seva plantilla i els seus serveis.

En el cas dels mitjans públics, la situació encara és més greu. Des de les darreres eleccions municipals de 2011, nombrosos ajuntaments han vist en els mitjans locals una oportunitat fàcil per fer retallades de pressupost. En un sector amb una economia fràgil molt dependent de les subvencions públiques, això ha fet que molts mitjans de proximitat es trobin en una situació precària i, en alguns casos, tocats de mort.

TANCAMENTS I RETALLADES

El degoteig ha estat constant. En l'àmbit televisiu, Gavà TV (Baix Llobregat), Conca TV (Anoia) i MZTV, el segon canal del consorci que agrupava els municipis de l'Alt Maresme, es van fondre a negre entre 2011 i 2012. També ho van fer Radio Televisió de Mallorca (el 9 de desembre de 2011) i Gandia TV (el juliol de 2011). Gandia TV, arrelada a la capital de la Safor des de 1986, va ser tallada per sorpresa pel govern del nou alcalde del municipi, Arturo Torró (PP), que va al·legar que era insostenible econòmicament i que les emissions eren il·legals, ja que la veterana televisió encara no havia rebut la llicència per emetre en TDT. No obstant això, poc després, el consistori gandià va destinar 3,5 milions d'euros (més del que costava la televisió pública) a finançar les televisions locals privades Tele7 i Telesfor, que, a més, utilitzen material de l'antiga Gandia TV gràcies a un conveni signat amb l'ajuntament des de 2012.

Els mitjans locals són una eina fonamental de vertebració i cohesió social dels municipis

La Televisió de l'Hospitalet, amb onze anys de vida i una plantilla de 40 treballadores, també va deixar d'emetre el gener de 2012 arran d'una decisió de l'alcalde Nùria Marín (PSC). Davant les fortes protestes de la ciutadania, la televisió va tornar a emetre l'octubre de 2012, dins un projecte multiplataforma, amb una franja horària reduïda i amb la meitat del pressupost anterior. Segons l'informe de la comunicació a Catalunya 2011-2012, de 37 llicències de TDT previstes per a mit-

jans locals públics, només quinze continuaven en antena el desembre de 2012.

D'altres televisions locals públiques també van patir fortes retallades pressupostàries. A Badalona, 21 de les 66 membres de la plantilla de la televisió i la ràdio locals van ser acomiadades a través d'un ERO, gràcies als vots favorables de CIU i PP a l'ajuntament. MITV (Maresme), TDCamp (Baix Camp) i fins i tot BTV (Barcelona) han patit reduccions de la plantilla i de les dotacions econòmiques entre 2011 i 2013.

Molts mitjans de proximitat es troben en una situació precària i, en alguns casos, tocats de mort

Les ràdios locals tampoc no s'han escapades de la tisorada. Ona Valls el 2012 i Ràdio Cambrils el gener de 2013, que funcionaven des de la dècada dels 80, van acabar tancant les emissions. Ràdio Hospitalet va estar a punt de tancar, però, finalment, el govern del consistori es va fer enrere. Altres ràdios van reduir la seva plantilla considerablement. Tarragona Ràdio va acomiadar set de les 22 treballadores el 2012, Ràdio Manlleu va passar de cinc a una persona en plantilla i Ràdio Vendrell va acomiadar dotze treballadores, via ERO, el juny de 2012.

GARANTIR LA SUPERVIVÈNCIA

Davant els tancaments i els acomiadaments massius, els mitjans locals lluiten per sobreviure. Molts d'ells ho fan basant-se en els continguts que ofereix la Xarxa de Comunicació Local (XAL) -la nova plataforma multimèdia de suport a l'audiovisual local que, des de 2013, aglutina COM Ràdio i XTVL- i que l'estiu de 2013 ja es va veure amenaçada per un ERO, que va aconseguir aturar.

Una alternativa creixent passa per la creació de mitjans digitals, que tenen un cost econòmic baix, però no deixen de ser estructures precàries i volàtils. “Internet ha estat un refugi per alguns mitjans petits, que han migrat a la xarxa per continuar oferint continguts a la ciutadania”, afirma Lluïsa Llamero, investigadora de l'Observatori de la Comunicació Local de l'INCOM de la Universitat Autònoma de Barcelona, “però té l'inconvenient que no hi ha una graella amb continuïtat ni periodicitat regular. A més, tot i que els costos de producció de la informació són menors, no deixen de ser elevats perquè calen persones que hi dediquin bona part del seu temps si es vol mantenir la qualitat del mitjà”.

El futur immediat passa per assegurar certes estructures bàsiques de comunicació local i garantir la supervivència d'uns mitjans de proximitat que han estat una eina fonamental de vertebració i cohesió social dels municipis catalans. ◀

ESTIRANT DEL FIL

Després de Canal 9, què?

Joan Canela

@JoanCanela

El 29 de novembre, el País Valencià es va convertir en la primera comunitat autònoma amb llengua pròpia sense una ràdio i una televisió públiques. Des de llavors, la plantilla de l'antiga RTVV ha intentat mantenir encesa la flama de la seva lluita. Entretant, els arguments del Consell per justificar el tancament s'han mostrat falsos.

El 6 de novembre de 2013, el president valencià Alberto Fabra va anunciar el tancament de Canal 9 i la resta de canals de Ràdio Televisió Valenciana (RTVV) tot esgrimint: "No tancaré un col·legi o un hospital per tenir una tele inassumible". Ara mateix, set mesos després, la comunitat educativa es troba en peu de guerra davant l'amenaça de tancament de 151 línies d'escola pública el curs vinent, una demostració clara de la hipocresia de les paraules de Fabra.

L'expresident del comitè d'empresa calcula que els costos laborals del tancament superaran els 150 milions d'euros

Fent números, és fàcil demostrar que el tancament de RTVV no obeïa a motius econòmics. Aquesta televisió es va tancar abruptament després d'una reforma legal exprés per evitar que la programació autogestionada pel personal es mantingués. Des de llavors, 1.439 treballadores van cobrar els seus salaris durant sis mesos -sota la figura de "permís retribuït"- fins que Consell i els sindicats van negociar un nou ERO d'extinció. Per aconseguir que la plantilla s'avingués a acceptar l'acord i no arriscar-se a una nova derrota judicial, la Generalitat va acceptar pagar indemnitzacions per sobre del que marca la llei, una xifra total que supera els 86 milions. Tot i així, un terç de la plantilla va optar per no acceptar l'acord i continuar la lluita.

Vicent Mifsud, expresident del comitè d'empresa, calcula que els costos laborals del tancament pujaran a 150 milions d'euros, inclosos els 138 salaris que RTVV pagarà fins al 2016 (quan culminarà el procés de liquidació) i les aportacions a la seguretat social del personal més gran de 55 anys. Segons la seva proposta, el

cost salarial de RTVV per al 2014 era de 37 milions més uns altres 24 per finançar els acomiadaments i les jubilacions necessàries per aprimar la plantilla. "Només amb els diners de les indemnitzacions, hauria estat possible mantenir obert Canal 9 fins al 2016", explica Mifsud.

A aquestes xifres, cal incloure-hi la pèrdua en valor d'ús que suposarà la liquidació del patrimoni i els equipaments de RTVV, que el diputat socialista Josep Moreno ha calculat en 60 milions d'euros. A més, els compromisos establerts amb diferents productores, la compra de pel·lícules i sèries fetes conjuntament amb la FORTA (aliança de televisions autonòmiques) o el patrocini de la lliga ACB de bàsquet s'hauran de mantenir. El nombre i el cost d'aquests contractes no s'ha fet públic. "RTVV continua pagant el doblatge i la subtitulació de pel·lícules que mai no emetrà", exemplifica Mifsud.

LA TEORIA DE L'AMIGUISME

Si RTVV no es va tancar per motius econòmics, per què es va tancar? La teoria més estesa és que es volia beneficiar determinades "empreses amigues", que ocuparien l'espai radioelèctric -i probablement la infraestructura- del canal públic per fer negoci amb el que, fins al moment, havia estat un servei públic.

Sobre aquest punt, hi van haver filtracions i una llista de possibles beneficiades, sobretot entre els grups mediàtics que van aplaudir més la decisió de Fabra: Unidad Editorial (*El Mundo*), COPE o Vocento (*Las Provincias* i *ABC*).

"RTVV continua pagant el doblatge i la subtitulació de pel·lícules que mai no emetrà", exemplifica Mifsud

Mesos després, però, aquesta tesi perd força. El negoci de la televisió privada fa aigües i no hi ha diners públics per subvencionar un canal privat, cosa que, a més, seria un escàndol, tenint en compte que les treballadores de RTVV encara persegueixen Fabra a cada acte que fa amb els seus jupetins rojos. De fet, la veritable estratègia dels *amiguets* era la privatització parcial de Canal 9, aturada per l'anul·lació de l'ERO i que ha acabat enfonsant Vértice 360, empresa

Concentració de la plantilla de RTVV el mes de novembre de 2013 / S.G.

de l'exministre d'Aznar Josep Piqué, principal beneficiària de l'operació.

Ara mateix, sembla que l'única proposta del Consell passa per una raquítica desconexió de dues hores a TVE2 amb "continguts regionals", un espai que, a més, hauria d'anar a compte del canal estatal, un punt que encara cal veure. Ja falta menys d'un any per a les properes eleccions autonòmiques i la televisió privada pro-PP no hi és ni se l'espera; les alternatives -Mediterráneo TV o Las Provincias TV- són de pessima qualitat i compten amb unes audiències mínimes.

ALTERNATIVES?

Per ara, sembla que l'única alternativa passa per esperar que es produeixi un canvi de govern i que els partits que actualment estan a l'oposició compleixin la seva promesa de reobrir una televisió pública en valencià. Per pressionar en aquest sentit, el personal de RTVV s'està mobilitzant per presentar una Iniciativa Legislativa Popular amb desenes de milers de firmes que "visualitzen la

demanda social majoritària d'eixe servei públic", en paraules de Manel Castañeda, president de la Comissió Promotora de la ILP.

La ILP ha de tenir aquest doble servei de mantenir viu l'esperit de lluita de l'última RTVV -i el desgast que comporta per al PP un tema davant el qual el seu electorat és especialment sensible- i "condicionar els partits perquè mantinguen la seua promesa", segons Castañeda.

Per ara, sembla que l'única alternativa passa per esperar que es produeixi un canvi de govern

Les altres opcions que s'havien proposat -un canal impulsat per les universitats o el retorn d'una TV3 amb desconexions- semblen descartades o bé congelades a l'espera d'una nova aritmètica parlamentària que les faci possibles. ♦

AIXÍ ESTÀ EL PATI

6-7

El Tribunal Suprem dona la raó a la Plataforma Salvem els Muntanyans i anul·la el pla urbanístic que preveia la construcció de 550 habitatges a Torredembarra

8-9

La gestió dels residus municipals: principis i experiències del model de recollida porta a porta

DRETS // LA PLATAFORMA CAN SANPERE 100% PÚBLIC DEFENSA UNA RESPOSTA COL·LECTIVA A LES IMPUTACIONS

S'inicia el procés penal contra Can Sanpere

Sara Montesinos

@SaraMMP

El 15 d'abril, el poble maresmenc de Premià de Mar va celebrar el primer aniversari de Can Sanpere amb gran entusiasme. Encara amb la ressaca d'una celebració participativa i festiva, quatre dies més tard, van començar a arribar les notificacions. Quatre membres de la Plataforma Can Sanpere 100% Públic han estat imputats per la via penal per usurpació arran de l'okupació de l'antiga fàbrica premianenca.

Han imputat Can Sanpere és el lema que llueixen les pancartes que, aquest mes, competeixen amb la propaganda electoral als carrers. A les parets, diversos cartells de colors reivindiquen la resposta col·lectiva amb un *Jo també he okupat Can Sanpere*. El Grup de Suport premianenc s'ha activat ràpidament per donar una resposta contundent i teixir un llac de solidaritat a la vila, no només amb les quatre persones imputades, sinó amb tot un projecte que ha treballat de valent durant més d'un any.

A dia d'avui, Can Sanpere resta a l'espera d'una nova data per a les declaracions dels quatre imputats

La Plataforma Can Sanpere 100% Públic i el Centre Social Autogestionat Can Sanpere han estat acompanyades per la cooperativa d'advocades IACTA. L'assessorament d'aquest col·lectiu ha esdevingut crucial per a l'empoderament del CSA i de la Plataforma en els aspectes relacionats amb la imputació i les seves conseqüències. A dia d'avui, Can Sanpere resta a l'espera d'una nova data per a les declaracions dels quatre imputats. La primera vista estava prevista el 20 de maig,

però ha estat ajornada per causes procedimentals i encara no hi ha nova proposta de data. Per anar informant la ciutadania, el 18 de maig, Can Sanpere va convocar una concentració de suport a les imputades i per informar de l'estat actual del procediment penal. Gairebé un centenar de persones es van aplegar a la plaça de l'Ajuntament i van fer una crida a la solidaritat i la resposta col·lectiva, a més d'un clam a la lluita contra l'especulació.

BÉ D'INTERÈS CULTURAL

Al marge de les imputacions, Can Sanpere també treballa altres vies de recuperació de l'espai i, sobretot, en relació a la participació ciutadana de cara a decidir el seu futur. Una de les iniciatives que està duent a terme la plataforma té a veure amb el patrimoni històric i arquitectònic de la fàbrica. Amb la col·laboració de l'arquitecte Agàpit Borràs i el col·lectiu Raons Públiques, la plataforma va redactar un dossier amb plànols i documentació per reclamar que Can Sanpere esdevingués un bé d'interès cultural local, sobretot per-

què la construcció de l'edifici està basada en el racionalisme català. El procediment espera la resposta de l'Ajuntament, a qui es van entregar les més de 120 instàncies recollides durant el primer aniversari.

D'altra banda, per la via institucional, s'ha constituït una Comissió de Seguiment de Can Sanpere a l'Ajuntament, arran d'una moció conjunta entre la plataforma i els grups municipals aprovada per unanimitat el 19 de març. Aquesta comissió es reuneix periòdicament i té com a objectiu establir un diàleg fluid en relació amb les novetats o el calendari de Can Sanpere. Tot i això, segons el portaveu de la plataforma, Albert Fresquet, la postura continua sent ferma pel que fa a la negativa d'oferir una moneda de canvi a Núñez i Navarro.

ESPAI COL·LECTIU

Tot i les traves a la defensa de l'espai, l'activitat continua dins la fàbrica. La possibilitat de gaudir d'aquest espai alliberat ha permès la consolidació de diversos projectes. Actualment, diversos grups i col·lectius duen a terme activitats conti-

Celebració del primer aniversari de Can Sanpere el 5 d'abril d'enguany / ALBERT CAÑAGUERAL

Un any de vida

Can Sanpere és una antiga fàbrica de paraigües que va ser alliberada a principis d'abril de 2013. L'okupació va ser la resposta ciutadana als intents especuladors de Núñez i Navarro. La Plataforma Can Sanpere 100% Públic, sorgida fa deu anys per defensar l'espai, va aconseguir aglutinar més de 80 persones en una assemblea espontània quan es va saber la notícia de l'enderrocament de Can Sanpere. La resposta va ser unànime i l'enderrocament es va aturar amb l'alliberament de l'espai. Pocs mesos després, va néixer el centre social autogestionat, integrat per membres de la plataforma que van decidir donar vida a l'espai mentre estigui okupat i oferir respostes a les necessitats polítiques, socials i d'oci de Premià de Mar.

nuades a Can Sanpere. Des de fa gairebé un any, el centre social autogestionat acull l'Armari Solidari, on la gent deixa la roba que no fa servir perquè d'altra gent vingui a buscar-ne quan en necessita. L'Associació Refugi també hi ha pogut consolidar el seu projecte de teràpies d'acompanyament gratuïtes. Des de fa pocs mesos, Can Sanpere ha esdevingut un espai per a la gent que juga a escacs i Scrabble, amb trobades i tornejos per a persones interessades. Setmanalment, Les Trompetes de la Mort, una coral nascuda de manera espontània i integrada per una vintena de persones, assaja al bar del centre social.

A mesura que es va donant a conèixer el projecte, cada vegada hi ha més persones i col·lectius que s'acosten a l'antiga fàbrica i s'interessen per donar-li vida i construir un espai col·lectiu del poble i per al poble. ◀

AIXÍ ESTÀ EL PATI

TERRITORI // EL TRIBUNAL SUPREM DÓNA LA RAÓ A LA PLATAFORMA SALVEM ELS MUNTANYANS I ANUL·LA EL PLA QUE PREVEIA LA CONSTRUCCIÓ DE 550 HABITATGES

Revés judicial a la urbanització Muntanyans II

Marta Alonso Cabré

@La_Directa

El municipi de Torredembarra és, juntament amb Cubelles, el més destruït de la costa de Catalunya durant els darrers anys. El percentatge d'ocupació en aquesta franja litoral s'eleva ja fins al 82%. El cas més polèmic dels que afecten Torredembarra ha estat el dels projectes urbanístics de l'àmbit de Muntanyans, una zona situada a tocar de l'Espai d'Interès Natural (EIN) Muntanyans-Gorg. Aquest EIN, que abasta 64 ha del litoral de Torredembarra i Creixell, inclou una zona de platja natural, on destaca la presència de dunes i maresmes.

Arran de l'edificació de la urbanització Muntanyans I, també anomenada Nova Torredembarra, un grup de veïns i veïnes del municipi va crear la Plataforma Salvem els Muntanyans (PSM). Davant l'anunci del projecte de Muntanyans II, un projecte urbanístic de la promotora andalusa Vegas de Guadaira que preveia la construcció de 550 habitatges en uns terrenys limítrofs a Nova Torredembarra, la plataforma es va posar en marxa per intentar aturar l'urbanització. L'argumentació de la PSM es basava en el risc que suposaria per a les persones residir en una zona inundable i el perill per la supervivència de l'EIN Muntanyans-Gorg que implicaria la construcció, ja que, d'una banda, s'alteraria l'entrada d'aigua natural a la zona i, de l'altra, l'impacte humà seria important.

Segons el Tribunal Suprem, les mesures previstes són insuficients per evitar el risc d'inundabilitat

Des de l'inici, el projecte de Muntanyans II ha creat polèmica a Torredembarra, sobretot perquè tothom era conscient del risc d'inundabilitat. Les mesures executades per l'Agència Catalana de l'Aigua per reduir el risc van consistir en la instal·lació d'un sistema de bombes d'aigua del clavegueram cap a la depuradora mentre, per la seva banda, la immobiliària va construir vials i un canal.

El sol es va urbanitzar, però l'edificació no es va iniciar perquè, el maig de 2011, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va anul·lar part de la tramitació per defectes de forma. En el

Un dels edificis de la urbanització Muntanyans II / MARTA ALONSO

procés, la Comissió d'Urbanisme de Tarragona va expressar la seva negativa a la consecució del projecte perquè se situava en una zona inundable, precisament, la desembocadura del torrent Gibert, que nodreix les llacunes dels Muntanyans. Segons la sentència, l'Ajuntament havia de tornar a fer el tràmit d'aprovació del pla. Joaquim Nadal, aleshores conseller de Política Territorial i Obres Públiques, va encomanar un informe a l'Agència Catalana de l'Aigua. Aquest organisme reconeixia que la zona era inundable, però donava llum verda a la construcció sempre que es donés la funció de rambla a tres carrers i que, en aquests, no s'hi aparquessin vehicles. El conseller Nadal, un cop rebut el report, va autoritzar la urbanització de Muntanyans II. Davant d'aquesta decisió, la PSM va interposar un contenciós administratiu, que va donar lloc a la sentència del TSJC.

QUI PAGARÀ ELS PLATS TRENCATS?

La Generalitat i la promotora van recórrer la sentència del TSJC. El mes d'abril de 2014, el Tribunal Suprem (TS) va dictar una sentència que no admet recurs

ordinari. D'acord amb la PSM i el TSJC, decreta que no es pot construir al sòl on es preveia fer Muntanyans II. La sentència, de dinou fulls, ratifica que "els informes parcials conclouen que els terrenys continguts són inundables i que les mesures de protecció previstes són insuficients per assegurar-ne la protecció". El magistrat del TS defensa que el risc d'inundació de la zona humida és "evident i, en el fons, no se li escapa a ningú".

Ara, el que genera inquietud és saber si els terrenys es podran recuperar i si podran formar part de l'Espai d'Interès Natural dels Muntanyans. Tanmateix, s'estima que, si la promotora Vegas de Guadaira exigeix una indemnització, l'Ajuntament es pot veure obligat a pagar aproximadament 109 milions d'euros. El pressupost d'aquest consistori per al 2014 és de 22 milions d'euros. Aquest any, l'IBI que ha de pagar la població de la vila ha augmentat un 4,9% per poder fer front a la indemnització d'un milió d'euros a una altra promotora immobiliària. Caldrà veure, doncs, si serà la ciutadania qui torni a pagar els plats trencats de la mala gestió de la classe política. ◀

Condemnen l'exalcalde de Creixell a un any i mig d'inhabilitació

El que va ser alcalde de Creixell entre 2001 i 2003, Juan José Conesa, del Partit Popular, ha estat condemnat a un any i mig d'inhabilitació i a una multa de 900 euros pel jutjat penal número 1 de Tarragona per un delicte contra l'ordenació del territori. Sota el paraigua de l'empresa Conesa Estabilizaciones y Jardinería i prèviament al seu mandat, Conesa va comprar un terreny per 25.500 euros al municipi de Creixell. L'1 de desembre de 2001, quan ja era alcalde, el va vendre per 90.100 euros a l'empresa Castellmar-Euromar mitjançant un contracte privat. Poc abans d'abandonar l'alcaldia, però, el maig de 2003, el constructor Conesa, com a alcalde, va signar dos decrets que donaven llum verda a l'edificació de tres habitatges unifamiliars en aquelles parcel·les, que no disposaven de clavegueram ni voreres ni pavimentació i que no complien les condicions de solar que estipula la llei d'urbanisme.

Acció de Greenpeace per demanar l'enderrocament de l'Algarobico, Almeria / ARXIU

'Destrucció a tota costa': un país en venda

La proliferació de municipis costaners afectats per la depredació urbanística ha continuat als Països Catalans tot i l'esclat de la bombolla immobiliària.

Alex Romaguera

@AlexRomaguera

El litoral de l'Estat espanyol perd cada dia una superfície equivalent a vuit camps de futbol. Aquest és el balanç que fa Greenpeace de la transformació soferta per les poblacions costaneres durant els darrers vint anys. Quant als Països Catalans, l'índex de saturació encapçala el rànquing de l'Estat i s'ha estès a tota la seva geografia, amb un impacte més gran al País Valencià i a les Illes Balears, fins a l'extrem que, dels vint municipis més castigats de la península, dotze corresponen a València, Castelló i l'arxipèlag balear. Segons l'ONG, entre el *top ten* dels pobles més degradats, destaquen Calp (Alacant), Orpesa (Castelló), Oliva (València), Calvià (Mallorca) i Sant Josep de sa Talaia (Eivissa), a més de Cubelles (Tarragona). Entre els anys 1987 i 2005, les administracions respectives van permetre que aquests municipis quedessin assetjats per fileres d'apartaments i serveis turístics. Concretament, l'ocupació de la superfície costanera al Mediterrani va arribar al 43%, com si es tractés d'un gran cinturó continu.

Per arribar a aquesta diagnosi, recollida a l'informe *Destrucció a tota costa 2013*, Greenpeace es van centrar en la franja dels primers 500 metres de costa durant el període de voràgine immobiliària, que va suposar l'edificació d'una quarta part del litoral que s'havia construït fins aleshores. Passat l'any 2005, el nivell d'explotació ha decrescut en percentatge, però s'ha mantingut a partir dels canvis en els plans d'ordenació urbanística que es van executar amb la nova bombolla immobiliària i les mesures promogudes per part dels governs respectius.

La nova llei de costes no ha servit de res, ja que la degradació del litoral català ha continuat sense aturador

De res no ha servit la nova llei de costes, aprovada el 2013, ja que la degradació del litoral català ha continuat sense aturador: "No hi ha indicis que s'hagi abandonat la construcció massiva ni tampoc l'assetjament als espais verges". Així ho adverteixen des de Greenpeace, que,

al seu informe elaborat a partir d'imatges via satèl·lit, presenta una radiografia del territori infectada de ciment, que revela els greus perjudicis que ha provocat la cobdícia immobiliària. Actualment, es calcula que, als Països Catalans, queden poc menys de deu quilòmetres no protegits lliures d'edificacions.

URBANISME DESBOCAT

Al llarg d'aquests anys, el creixement accelerat d'urbanitzacions al litoral ha causat tota mena d'impactes. No sols la pèrdua d'hàbitats vegetals i marines. La implementació d'urbanitzacions *low cost* s'ha fet sense les instal·lacions necessàries per a la depuració d'aigües residuals, cosa que ha incrementat la contaminació de les aigües. De resultes d'això, a desenes de poblacions, s'han registrat vessaments de tòxics provinents de claveguerams mal dissenyats, amb l'inevitable greuge que això suposa per la qualitat de vida i la preservació del patrimoni social, cultural i ambiental del litoral català.

Greenpeace ja advertia d'aquests impactes als estudis de 2008, 2009 i 2010, on denunciava que "els escassos espais naturals costaners estan patint les pràctiques dels especuladors". Posava els exemples del delta de l'Ebre, a mercè

de diverses urbanitzacions i camps de golf; o Castell-Platja d'Aro, convertit en una catifa enrajolada amb el 83% de costa construïda, només per darrere de Nijar (Almeria), amb el 100%, i Almonte (Huelva), amb un 87%.

Davant d'aquest panorama, que només valora els intents de protegir el litoral gironí (on l'allau d'urbanitzacions s'ha frenat progressivament l'última dècada), Greenpeace i altres col·lectius advoquen per un pla de xoc amb l'objectiu de revertir la petjada a la costa mediterrània. El més prioritari -diuen- passa per abolir la nova llei de costes, ja que, denuncien, no preveu cap mesura per protegir la franja dels 500 metres de cara als efectes ja existents de canvi climàtic. "Lluny de frenar l'impacte del totxo, la reforma amplia el sòl urbanitzable de 100 a 20 metres en qualsevol tram del litoral".

Per tot plegat, el moviment ecologista reclama la retirada de la nova normativa i l'aplicació d'altres mesures, com ara la protecció del medi, una fiscalitat verda i cap construcció en zones de risc. Només així es podria evitar el col·lapse social i mediambiental, ja que, si es manté la inèrcia actual, d'aquí 124 anys, la franja de 500 metres de la costa mediterrània quedarà totalment urbanitzada. ◀

AIXÍ ESTÀ EL PATI

MEDI AMBIENT // EL MODEL DEL PORTA A PORTA I LA GESTIÓ DELS RESIDUS MUNICIPALS

Què fem amb les nostres escombraries?

Dani Font

@danifas

Es residus que generem suposen, al cap de l'any, l'acumulació de tones d'escombraries. L'Agència de Residus de Catalunya (ARC) va xifrar les tones de residus municipals generades a Catalunya l'any 2012 en 3.731.436. La mitjana de la generació de residus municipals se situa a 1,35 quilos per habitant al dia. Això suposa un volum molt elevat d'escombraries que, si no es gestionen bé, poden implicar conseqüències pèssimes per les persones i pel medi ambient. Cal gestionar-les. Però, com ho fem?

Cada cop són més els municipis catalans que aposten per la recollida selectiva porta a porta (PaP). Aquest sistema ens permet apropar-nos més a la quantitat de residus que generem. Les usuàries dipositen els residus davant la porta de casa seva uns dies i a unes hores determinades, a fi que les responsables del servei de recollida els passin a buscar. Aquest mètode redueix al mínim la distància del punt de lliurament de les nostres escombraries. L'èxit del model depèn, sobretot, del fet que les persones hi col·laborin separant les seves escombraries en origen.

INICIS I EXPANSIÓ

El país pioner en la instauració d'aquest model va ser Itàlia. L'any 2000, es va engegar a Catalunya i Tiana va ser el primer municipi que va implantar el sistema PaP. Segons l'anàlisi de l'Associació de Municipis Catalans (AMC), a Catalunya, ja hi ha 106 municipis que han optat per la recollida per porta a porta i, a més de la meitat de comarques catalanes, hi ha un o més municipis que l'han implantada amb èxit. L'entitat explica que "cap altre model no assoleix els nivells de reducció de la fracció resta" i entre les principals causes destaquen la desaparició dels residus no municipals, ja que la implantació del PaP suposa "l'eliminació de gairebé tots els contenidors del carrer i, per tant, dels abocaments irregulars de residus industrials, dels generadors de runa, etc.". La fracció resta fa referència als residus no recollits selectivament.

Amb la desaparició dels contenidors, es guanya espai a la via pública i s'eliminen punts de males olors. També permet un control de les persones que no separen correctament els residus per intentar solucionar-ho. On no està

implantat, es registren xifres tan baixes com el 10% de recollida selectiva, segons indica el Manual del Porta a Porta. Un bon exemple en aquest sentit ens el dona el municipi que, l'any 2010, se situava a la cua pel que fa a recollida selectiva,

Tiana va ser el primer municipi català que va implantar el sistema de recollida porta a porta l'any 2000

Sant Llorenç de Morunys. L'any 2012, va arrencar la recollida PaP de quatre fraccions -orgànica, paper-cartró, envasos i resta- i els índexs de recollida selectiva han passat d'un 11% a un 69% en tan sols un any, amb molt pocs impropis (aquells residus que no corresponen a la fracció residual objecte de recollida) i un estalvi econòmic de prop del 35% segons indica l'AMC. El darrer ajuntament que ha implantat el PaP a Catalunya

és el d'Artés, a la comarca del Bages, que ha de començar aquest mes de maig. L'Ajuntament de Vic també va aprovar, el gener passat, la implantació del porta a porta, amb el vot favorable de tots els partits polítics menys PxC. De moment, però, no hi ha data per començar. Vic seria la primera capital de comarca que adopta aquest model.

LA POBLACIÓ FLOTANT

Puigpunyent i Brunyola van ser pioners en la implantació del PaP a Mallorca. Rocío Gijón, geògrafa i tècnica ambiental d'aquests dos municipis de la serra de Tramuntana, explica: "A moltes poblacions de les Illes, a l'estiu la població es duplica -si no es triplica- i això s'ha de tenir en compte. Abans de començar, cal fer un bon pla. amb el bon temps, arriba la població flotant, turística, però, si fas un reforç de recollida i d'operaris, no suposa cap problema. De fet, evidencia que és necessari posar un PaP perquè, si no, els costos es triplicuen". El model se segueix als dos municipis des de l'any

A Catalunya, ja hi ha 106 municipis que han optat per la recollida porta a porta / PORTAAPORTA.CAT

2004 i, amb el temps, se n'hi han anat afegint més. La idea surt de l'agenda local 21 de Puigpunyent, on la comissió de medi ambient va evidenciar el problema que hi havia al poble amb els contenidors. Segons Gijón, "resulta que, al vespre, els contenidors migraven, es movien, ningú no els volia prop de casa. Després d'un viatge que vam fer per la costa catalana, vam quedar embadalits de Tona i del sistema de porta a porta que hi havia implantat. Llavors, vam plantejar la implantació d'aquell model, que tenia uns resultats fantàstics, al regidor". Avui, ja hi ha prop de 40 municipis balears que funcionen amb el PaP i obtenen uns resultats millors que els de municipis veïns pel que fa a recollida selectiva; sobretot, pel fet de recollir la fracció orgànica de manera eficient.

A les Illes, la insularitat pot suposar un agreujant a la gestió dels residus. Per això, sorprenen notícies com la de fa pocs dies, quan veïnat i ecologistes denunciaven que el Consell de Mallorca importarà 30.000 tones d'escombraries d'Irlanda

per incinerar-les. De fet, a Mallorca, ja es cremen 60.000 tones de restes prèviament tractades a Catalunya.

EL PAPER DE LES EMPRESES

“Des de l’any 2000, només cinc municipis catalans han abandonat el PaP, sovint per motius que no tenen res a veure amb el sistema”, expliquen fonts de l’AMC. Un d’ells és el de Vilassar de Mar. La recollida dels residus municipals la duia a terme l’empresa Urbaser, del grup ACS, de Florentino Pérez. L’empresa ha tingut diversos conflictes amb persones afiliades a la CGT i la CNT a diversos punts de l’Estat com Algesires, Costa Ballena

“A Milà, el sistema porta a porta està implantat a mitja ciutat i s’obtenen uns resultats excel·lents”

(Rota) o Vilassar de mar, on l’any 2005 es van viure vagues i on la mala gestió municipal va acabar amb la retirada del PaP l’any 2008. L’AMC explica que “a Vilassar de Mar, l’any anterior a la implantació del PaP (2002), hi va haver un 5,69% de recollida selectiva bruta i, l’any posterior a la implantació (2004), la xifra va ser d’un 59,20%, un augment espectacular. Els anys posteriors, van sorgir problemes amb l’empresa de recollida, que van donar lloc a conflictes que es van apo-

fitar com a arma electoral”. Urbaser du a terme la gestió de residus selectiva o no- a quatre continents, a ciutats com Barcelona, Buenos Aires, Casablanca, Cartagena d’Índies o Abu Dhabi. És una de les principals concessionàries de l’Estat i, entre d’altres, porta el manteniment del camp de golf de la base aèria militar de Cuatro Vientos a Madrid.

“Amb el PaP, les que s’ocupen de la gestió de la recollida són les mateixes empreses”, lamenta Gijón. “A les Illes, la Fundació Deixalles va intentar posar en marxa una empresa social que donés feina a col·lectius en risc d’exclusió, però la iniciativa no va tirar endavant. Es va iniciar i es dedicaven, sobretot, a la recollida de fraccions porta a porta de paper i vidre d’alguns municipis, però no va continuar. Per norma, els operaris i els encarregats no estan preparats ni motivats, els falta formació”. A Mallorca, la principal empresa que s’ocupa de la gestió dels residus és Cespa, del grup Ferrovial.

EL DEBAT I LES CLAUS DE L’ÈXIT

L’argument principal entre les detractores d’aquest model és que només és possible en municipis amb unes característiques molt específiques: poblacions petites, de topologia rural, urbanisme horitzontal, etc. Aquest escepticisme prové del fet que, si bé als primers municipis on es va implantar els resultats van ser bons, responien a les característiques que acabem d’explicar. Vicenç Vilana, de

l’àrea de residus d’Ecologistes en Acció, considera que “la dificultat no rau en la dimensió de la població, sinó en la capacitat conjunta de les administracions, de la gent i de les empreses”. L’AMC considera que l’afirmació que diu “que la recollida porta a porta només es pot plantejar en municipis petits, rurals o bé d’urbanisme horitzontal no és certa. Hi ha molts municipis i ciutats que ho podrien corroborar”. Posen com a exemple la ciutat italiana de Milà, on “el PaP està implantat a mitja ciutat i s’obtenen uns resultats excel·lents”.

Els costos econòmics del model PaP i el de recollida en àrees de vorera són similars

En tot cas, les peculiaritats del municipi i, sobretot, el tipus d’urbanisme són dos factors determinants a l’hora de definir el model. “Aspectes com l’orografia o que siguin carrerons estrets fa que sigui més o menys viable, però no determinant. Són coses que es poden solucionar amb infraestructures adequades com, per exemple, utilitzar camions més petits a les zones menys accessibles. El factor decisiu que pot condemnar el model o fer que sigui un èxit és la gent; les veïnes es polititzen i s’impliquen molt

més amb aquest sistema de recollida”, explica Gijón. “L’edificació vertical és el factor determinant, ja que limita les possibilitats del PaP, però hi ha solucions. Les noves construccions ja estan obligades a tenir espais habilitats perquè el veïnat hi deixi les brosses, però això no es compleix i no és el mateix anar a un únic punt -o uns pocs- que anar a recollir les escombraries a cada pis. Això també es pot resoldre col·locant un contenidor comú només per aquell bloc”.

Una altra de les crítiques al PaP és “el seu cost elevat”. Un estudi comparatiu dels costos entre el model PaP i el de recollida en àrees de vorera, elaborat pel catedràtic d’economia de la Universitat de Barcelona Jordi Roca, posa de manifest que no hi ha diferències econòmiques significatives entre els dos models pel que fa al cost global de gestió per habitant empadronada. El PaP presenta un cost global mitjà lleugerament inferior (68,40 euros per habitant i any, davant els 69,47 de l’altre model). Tampoc no s’observa cap influència clara de la grandària del municipi sobre el cost global de gestió.

Per últim, cal apuntar, també, el concepte del cànon per incineració, un impost ecològic. Vilana entén que qüestions com el cànon són claus perquè els ajuntaments apostin per models més sostenibles. “El cànon grava la disposició i la incineració dels residus i, si són quantitats baixes, els municipis no s’esforçaran per modificar els models existents”. ◀

Amb la desaparició dels contenidors, es guanya espai a la via pública i s’eliminen punts de males olors / CASSADIGITAL.CAT

A DEBAT

La lliçó ucraïnesa

Pau Freixa

Professor de literatura eslava
a la Universitat de Barcelona

@La_Directa

els últims mesos, la gran fractura que divideix històricament Europa en dos blocs torna a bellugar-se. Aquesta vegada, el terratrèmol ha esclatat al bell mig d'Ucraïna i, aquí, com a qualsevol lloc, hem de considerar la interrelació de diferents plans: l'internacional, des d'un punt de vista geoestratègic, polític i econòmic, i el local, farcit de sentiments, raons històriques i interessos de tots tipus. Aquests dies, els mitjans de comunicació occidentals han tendit a valorar només el joc macropolític de Rússia mentre es posicionaven clarament a favor dels nacionalistes ucraïnesos i ucraïnòfons de Maidan. Hi ha evidències inqüestionables: que Rússia no és una democràcia, sinó un tsarat; que continua portant -com des de fa segles- una política activa al territori dels seus països veïns; que li costa grans esforços guardar les aparences de gran imperi. Però Rússia té les seves raons a molts d'aquests territoris, començant per la defensa de la població ètnicament russa i acabant per la voluntat de restitució d'alguns territoris de l'antic imperi perduts durant el buit de poder de la caiguda de la Unió Soviètica. És el cas de Crimea. Ningú no recorda el debat sobre la península durant els primers 90? Ningú no recorda ja el Memoràndum de Budapest de 1994, que garantia la sobirania i la integritat territorial d'Ucraïna? La qüestió de Crimea no havia quedat tancada i l'Euromaidan ha brindat l'excusa perfecta perquè Rússia recuperés allò que mai no va deixar de pensar que era seu. Són moltes les veus que afirmen que forçar l'acostament d'Ucraïna cap a la Unió i l'allunyament de Rússia va ser un error garrafal de la Unió Europea i els Estats Units.

Després de l'Euromaidan, les dues ànimes d'Ucraïna no semblen disposades a tolerar-se en un sol cos

Però els conflictes territorials no només es poden explicar en clau internacional. En el cas d'Ucraïna, cal tenir en compte la gran divisió que viu el país en dos blocs que, vagament, podríem anomenar occidental i oriental. Per un costat, una Ucraïna occidental, on es parla un ucraïnès clarament diferenciat del rus, on la gent se sent únicament ucraïnès, que es percep dins l'Europa central

on domina l'església grecocatólica, que, amb la seva litúrgia eslava d'obediència romana, xifra el caràcter fronterer de la nació. Per l'altre, una Ucraïna perifèrica, al sud i a l'est, que es dilueix gradualment amb l'element rus; de parla ucraïnesa o russa, un continuum lingüístic sense fronteres clares; de religió majoritàriament ortodoxa, patrimonial a la macroregió russa; que se sent còmoda amb el sentiment de pertinença a la comunitat dels eslaus orientals, originada precisament a la Rus de Kíev. Cal no oblidar que les fronteres entre els dos blocs no són clares; és més aviat un continu etnolingüístic que va des de la centre-europea Lviv fins a les regions de sentiment majoritàriament rus, o soviètic, de la industrial Donbass. A més, hi ha moltes regions amb unes particularitats ètniques advertides molt poques vegades per la premsa occidental, com la regió sud-occidental, l'històric Budgeak, amb el seu ric gresol pluriètnic, la Rutènia Transcarpàtica o la ciutat russa i jueva d'Odessa. Un tercer element és la ja perduda Crimea, un territori maltractat per la història i ètnicament modificat per Moscou durant els últims 200 anys, amb el resultat d'una població majoritàriament russa, indiferent als sentiments de pertinença mixtos dels russòfons de la Ucraïna continental i amb una població patrimonial tàrtar minoritzada i empo-

brida. En aquest terreny, el de l'adscripció ètnica, parlar de manca de legitimitat és molt difícil perquè, molt sovint, els sentiments tenen més a dir que les raons històriques o les elucubracions científiques. La Ucraïna postsoviètica, independent per primer cop en 700 anys, tot i que encara no del tot lliure, ha nascut amb un problema difícil de resoldre o, més ben dit, que s'està resolent ara mateix. L'empenta nacionalista liderada per la Ucraïna

Tothom es pregunta si començarà una nova guerra civil al cor d'Europa o si continuarà el desmembrament

occidental, que va aconseguir consolidar una sorprenent recuperació de la llengua i la cultura ucraïneses, però que, avui, es troba llastada per grups excoents, alguns d'ells feixistoides, es veu limitada constantment pel contrapès electoral de les regions orientals d'adscripció més difusa. Al referèndum d'independència de l'any 1991, els ciutadans d'Ucraïna votaren massivament a favor de la independència, però, mentre s'iniciava el procés de recuperació nacional, durant molts anys, el país va continuar lligat sentimental-

/ PERE TUBERT

ment, políticament i econòmicament a Rússia. No oblidem que, poc després de la Revolució taronja de 2004, els prussos de Ianukòvitx tornaren al poder. Després de l'Euromaidan, en canvi, les dues ànimes d'Ucraïna no semblen disposades a tolerar-se en un sol cos i, amb l'ajuda de Rússia, ha començat l'amputació. Però la Ucraïna oriental no és la Crimea de pasat turc i present rus. Als alborcs de l'edat moderna, a les seves despoblades estepes, es formaren els cosacs de Zaporoje, nucli posterior de la identitat de la Ucraïna moderna. Avui dia, molts dels seus descendents parlen rus. Si Rússia volgués prosseguir amb l'annexió de territoris russòfons, seria difícil establir on hauria de quedar la futura frontera.

Ucraïna es troba en un moment molt delicat. Tothom es pregunta si començarà una nova guerra civil al cor d'Europa o si continuarà el desmembrament. Això dependrà, en certa mesura, del comportament dels agents internacionals, però també de si els ciutadans d'Ucraïna en el seu conjunt opten per la voluntat de consens nacional o tiren pel camí fàcil, però atzarós, d'intentar imposar-se l'un sobre l'altre. Sens dubte, la qüestió del gas o els apetits territorials de Rússia són factors importants, però la cooficialitat del rus o la descentralització de l'Estat ucraïnès poden ser-ho més. ◀

PERSPECTIVA

Aturem la llei descooperativa!

Jordi Garcia Jané

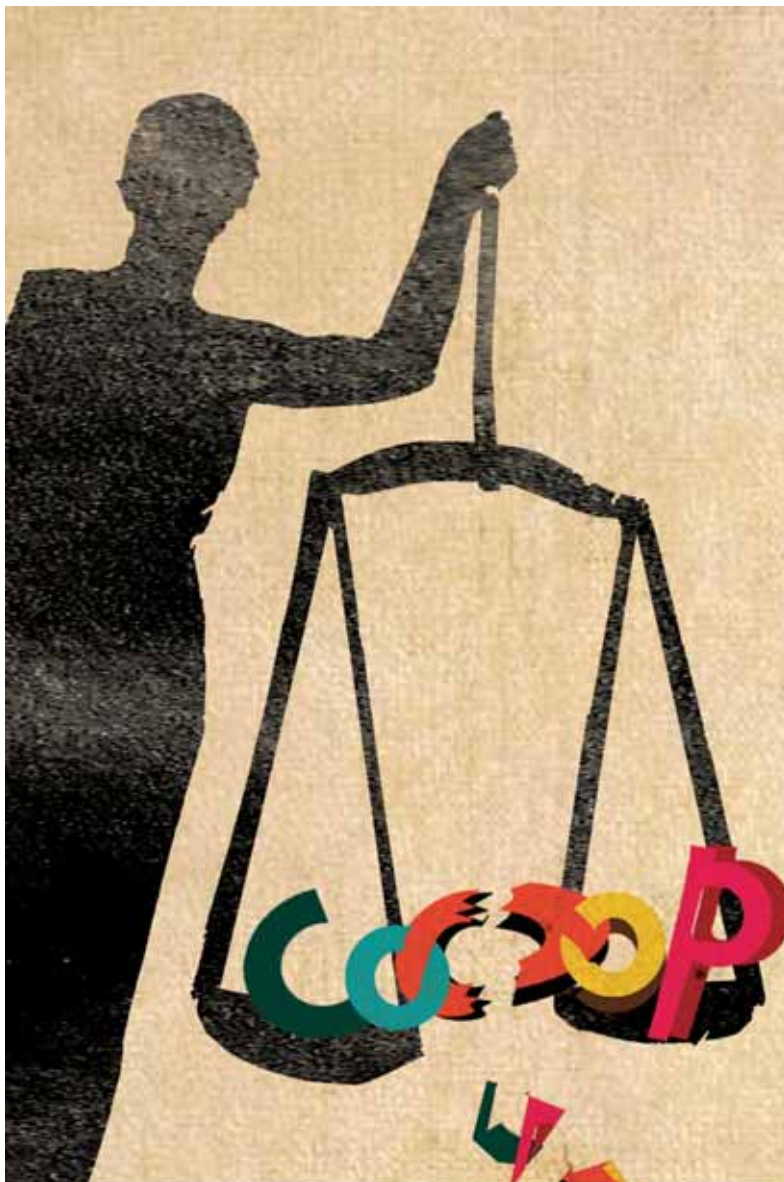
 Cooperativista
 @La_Directa

El cooperativisme és un moviment socioeconòmic divers. Per tant, qualsevol llei que pretengui regular-lo i fomentar-lo s'ha d'elaborar amb amplitud de mires i mentalitat inclusiva. Però l'actual projecte de nova llei de cooperatives presentat al Parlament aquests dies pel govern traspasa moltes línies vermelles del que podem acceptar com a cooperativisme.

Fins ara, aquesta diversitat mai no ha impedit que el cooperativisme es mantingués unit a l'entorn d'una identitat cooperativa consensuada, que es manifesta en una definició del que és una cooperativa i en uns valors i uns principis compartits. Aquest mínim comú denominador consisteix, resumint, en la propietat col·lectiva de la cooperativa per part de les persones sòcies, la seva gestió democràtica (una persona sòcia, un vot), la distribució dels excedents en funció de l'activitat de cada sòcia i no del capital aportat, l'existència de fons col·lectius irremparables i el compromís amb la comunitat.

El projecte de llei del govern traspasa moltes línies vermelles del que podem acceptar com a cooperativisme

El projecte que ara se sotmet a aprovació parlamentària desfigura aquesta identitat cooperativa compartida. En poso alguns exemples. Si aquest projecte s'arribés a aprovar (esperem que no), en una cooperativa, podria ser il·legal que l'assemblea de persones sòcies debatés la destitució del gerent, perquè la llei atribueix aquesta competència a un altre òrgan, el d'administració. Tampoc no es podria debatre al voltant d'un canvi substancial en l'organització de la cooperativa o sobre formar part o no d'un grup cooperatiu, perquè el projecte especifica que "l'assemblea general pot debatre i decidir sobre qualsevol matèria de la cooperativa que li hagi estat atribuïda expressament per la llei o els estatuts socials". I, com que aquest projecte de llei no atribueix a l'assemblea la capacitat de tractar cap d'aquests assumptes, si les sòcies no van pensar a atorgar aquestes competències a l'assemblea en el moment d'aprovar els estatuts, quan es presentés el cas, segons la llei, no podrien exercir-les.

Si aquest projecte s'arribés a aprovar, en una cooperativa, un soci inversor podria controlar fins al 40% dels vots i persones no sòcies podrien formar part de l'òrgan de govern de la cooperativa; i potser ni tan sols haurien estat elegides per l'assemblea. De la mateixa manera, en una cooperativa d'ensenyament o una cooperativa de serveis, per exemple, hi podria haver un sol soci que controlés el 25% dels vots de l'assemblea.

Si s'arribés a aprovar, seria legal que una cooperativa no destinés pràctica-

ment ni un euro a la formació, la intercooperació o a causes socials, perquè el projecte de llei redueix el fons per a aquestes qüestions d'un ja modest 10%, el percentatge vigent, a un escarransit 5%. A més, els socis podrien liquidar la societat i embutxacar-se fins a la meitat dels fons de reserva irremparables; ara, tot l'haver social sobrant es transfereix a les federacions de cooperatives perquè promoguin el cooperativisme.

Si fos per la Conselleria d'Empresa i Ocupació, l'artífex del projecte, el

text que es presenta encara seria més anticooperatiu; per sort, la reacció de gran part del moviment cooperatiu i el dictamen, molt crític, fet pel Consell de Treball, Econòmic i Social l'han forçat a recular en alguns punts. Amb tot, es manté inamovible en molts aspectes lesius per al cooperativisme, argüint que aquestes normes ajudaran a augmentar les constitucions de cooperatives i a dotar-les de més flexibilitat. Però ja sabem que, quan empresaris i governs reclamen flexibilitat, els de baix ho hem de traduir per menys drets per a nosaltres i més poder per als empresaris. La translació d'això a la cooperativa és menys garanties i menys drets d'informació i participació per als socis comuns i més poder per als administradors, per als socis inversors i per als gerents.

L'altra suposada virtut del projecte, segons la Conselleria, és que, així, es faran més cooperatives. Com si l'important fos que, en el registre, hi constin un munt de cooperatives, encara que moltes, a la pràctica, no funcionin o no funcionin com a tals. Si els governs volen promoure el cooperativisme de debò, com tenen encomanat legalment, no cal que vagin fent una llei darrere l'altra per anar diluint cada cop una mica més la identitat cooperativa, com qui perd un llençol a cada bugada. Si

Aquest projecte de llei revela que els qui l'han elaborat no creuen en el cooperativisme

volen promoure el cooperativisme, que l'introdueixin en el sistema d'ensenyament, als mitjans de comunicació públics, en els processos de coproducció de les polítiques públiques, en la licitació pública. El que han de fer és crear una xarxa de gestories, consultories i assessories escampades pel país que les promoguin; incloure dins la llei noves figures cooperatives d'èxit provat en altres països (com les societats cooperatives d'interès col·lectiu o les cooperatives d'activitats i empenedoria, franceses) i, tot seguit, promoure-les; facilitar la transmissió de les empreses mercantils als seus treballadors sota forma cooperativa; etc. I de tot això, el nou projecte de llei no en diu gairebé ni un borrall: dos articles genèrics sobre un total de 158.

Aquest projecte de llei revela que els qui l'han elaborat no creuen en el cooperativisme. Els que sí que hi creiem intentem evitar que l'aprovin. ◀

/ NÚRIA FÚRIA

CARTES

Envieu les vostres cartes a: cartes@setmanaridirecta.cat per correu postal a: **Riego 37, bxos esquerra. 08014 Barcelona.** L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

Castor: el què o el com?

 Mònica Guiteras
Observatori del Deute
en la Globalització

De petita, m'agradava el gas que teníem a casa. Em semblava més modern que el gas butà que feia servir la meua àvia. Fa pocs mesos, el magatzem submarí de gas natural Castor (capitanat per Florentino Pérez) va començar a ser conegut arran dels terratrèmols que es van produir el mes de setembre passat. Ara més que mai, després que s'hagin fet públics els informes de l'Institut Geogràfic Nacional que avalen la correlació entre la injecció de gas i els terratrèmols, sembla que l'opinió pública comença a coincidir que les coses s'han fet malament. També hi ha seriosos dubtes sobre les concessions, els préstecs concedits i les clàusules abusives (que podrien obligar l'Estat a pagar els 1.700 milions d'euros de deute del projecte). Sembla, també, que

comencem a entendre que som els garants de la retribució d'aquest projecte, a través de les nostres factures de gas engrèixades. El problema del projecte Castor no rau tant en el com, sinó en el què. El gas és un hidrocarbur finit i una font d'energia controlada de manera centralitzada. A Espanya, la demanda de gas està caient des de 2008, però, tot i així, esdevé una forta arma geopolítica: sembla que, ara, en nom d'una suposada *seguretat* energètica europea que Ucraïna fa trontollar, Espanya i Catalunya han de fer de corredor del gas europeu i legitimar l'exploració dels recursos a tercers països (principalment Algèria) i en territori propi. Puc dir ben clar que no m'agrada el gas. Mentre alguns associen el problema del projecte Castor amb la manera com s'han fet les coses i proposen fer-ho d'altres maneres o a altres llocs, jo prefereixo qüestionar el projecte íntegrament, denunciar les polítiques (i els polítics) que l'impulsen i el model energètic fòssil-dependent que l'acompanya. Pensem-hi: estem condemnats a comprar i consumir gas durant decenniis, mentre podríem estar construint models energètics menys addictius i contaminants i més democràtics i sobrians. ◀

PENSEM

Crits silenciosos

David Bou
 @dvdbou

Entre tant soroll, costa trobar un moment de calma. Els fets es precipiten diàriament, les notícies ja no només volen, ara també corren per la xarxa. Si no estàs atent, quedes fora; has d'estar al dia, saber d'això i d'allò, o almenys aparentar-ho. Acostumat al xivarri, oblidés fàcilment que la remor no et permet escoltar-te a tu mateix. Tant se val, creus que no ho necessites. Abans, rebutjaves qualsevol guirigall perquè et resultava tant estrident que no et deixava pensar; ara, t'escapes del silenci perquè tems la soledat a la qual et transporta. T'atures. Saps d'on vénis, però no acabes de veure clar cap on vas. En un món on regna la immediatesa, el procés no importa, només el resultat és rellevant. Ens imposen la idea que cada petit pas és transcendental, no ens deixen marge per l'error, per equivocar-nos i aprendre. Al teu voltant, és ple de gent que et pot

ajudar, però tu no hi veus ningú. Desenes de nosaltres patim en silenci la nefasta educació emocional que hem rebut la majoria. Inseguretat i por, frustracions i traumes. Però som lluitadors i no volem mostrar debilitat: "Aquí, hi venim a fer política; que cadascú se solucioni els seus problemes a casa". I així anem. Desenes de projectes i activistes desfetes perquè, des dels col·lectius, no cuidem els individus com els individus intentem cuidar els col·lectius. Prou. No només vull saber com va anar l'acció, tampoc si la feina a la teua comissió avança. Vull saber com et sents perquè, si això falla i estàs dèbil, la nostra lluita no té futur. Ara fa tres anys, a moltes places, es podia llegir la frase *Vamos despacio porque vamos lejos*. Si volem anar lluny, hem de ser cada vegada més. Sumar gent, però, sobretot, deixar de perdre'n. És a les nostres mans, podem lliurar-nos del fals posat de superactivista que pot amb tot i mostrar-nos com el que som, humans, amb fortaleres, però també amb moltes debilitats. Si no podem canviar-nos nosaltres mateixes, mai no podrem canviar el món. Si, tot i les dificultats, no podem somriure i ser felices juntes, aquesta no és la meua revolució. ◀

COM S'HA FET

Aquesta setmana hem estrenat un nou espai per als dinars del tancament. No és una bona notícia. Però abans de res, aclarirem que els dimarts treballem tot el dia a la redacció per tal de tenir aquest setmanari a les mans cada dimecres, per això dinem i sopem al local. Ara sí, les companyes del Centre de Documentació vam marxar a un espai millor i més gran a Can Batlló i a nosaltres ens ha quedat un espai buit al local. Ara només compartim amb les companyes de La Ciutat invisible i Maloka. Com que els temps no estan per desapropiar oportunitats, aprofitarem aquest espai per a dir-vos que busquem companyes de pis; per compartir el local i les despeses. No som les companyes de pis ideals, estem tot el dia enganxades

al mòbil i a l'ordenador, només fem que parlar de notícies de la DIRECTA i cada setmana omplim i buidem de diaris el rebedor, però vaja, som gent simpàtica, l'espai de treball és agradable i els veïns de dalt (La Ciutat i Maloka) no són gaire sorollosos. Ah! I a més les reunions d'escala són d'allò més entretingudes. D'altra banda, seguim treballant en els canvis i millores a la DIRECTA. Aquest procés, que vam engegar fa dos anys i mig, al desembre de 2011, s'està allargant molt en el temps i pel camí hi ha hagut molts canvis, a la DIRECTA en particular i al món de la comunicació en general. Ara sembla que comencem a arribar al final d'aquest procés. Els canvis seran importants. Preparem-nos. De moment, fins la setmana que ve. Salut!

EL RACÓ IL·LUSTRAT

Telefília / MARIBEL CAROD

Edita: Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
Dipòsit Legal: G-1528-2005
C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona www.directa.cat
directa@setmanaridirecta.cat Tel: 935 270 982 / Mòbil: 661 493 117

 LICÈNCIA CREATIVE COMMONS
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 2.5

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

- Reconeixement. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciat.
- No comercial. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.
- Sense obres derivades. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuïu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva licència. // Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'ús legítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'autor. // Aquesta publicació té una licència Creative Commons Attribution-NoDerivs-NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta licència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbott Way, Stanford, California 94305, USA.

L'espina dorsal de la Directa són les subscripcions. Tot i això, rebem una subvenció estructural de la Generalitat de Catalunya pel fet de ser un mitjà en llengua catalana, que suposa menys d'un 2% del pressupost. Per això hem de posar el seu logotip.

 Departament de la Presidència

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat
audiovisuals@directa.cat — il.lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat
subscripcions@directa.cat — distribucio@directa.cat — publicitat@directa.cat

QUI SOM?

Victor Yustres **Així està el pati** Quique Badia **Impressions** Adrián Crespo i Isa Benítez **Quaderns d'Illacrua** quadernsillacrua@directa.cat **Roda el món** Oriol Andrés i Roger Suso **Expressions** Anna Pujol Reig **Poca Broma** Rafael Morata **Barri Internet** Hibai Arbide, Josean Llorente i Carles Bianco **Agenda** Roger Costa Puyal **La indirecta** Àlex Romaguera **FOTOGRAFIA** Víctor Serrí **IL·LUSTRACIÓ** Núria Frago **CORRECCIÓ** Laia Bragulat **EDICIÓ** Marc Iglesias **COMPAGINACIÓ** Roger Costa Puyal **PUBLICITAT** Anna Pujol Reig **DIFUSIÓ** Ferran Domènech **SUBSCRIPCIONS I DISTRIBUCIÓ** Lèlia Becana **ADMINISTRACIÓ** Karminha **PROGRAMACIÓ WEB** Projecte Ictineo **DISSENY GRÀFIC** Jose Tèllez, Sergio Espin i Núria Ribes **COORDINACIÓ WEB** Manel Ros

AQUEST NÚMERO S'ENVIJA A IMPREMTA EL DIA 20

CORRESPONSALIES

BAIX LLOBREGAT: baixllobregat@directa.cat
BERGUEDA: bergueda@directa.cat
BARCELONÈS NORD: barcelonesnord@directa.cat
EL CAMP: elcamp@directa.cat
GIRONA: girona@directa.cat
L'HORTA: horta@directa.cat
MANRESA: manresa@directa.cat
MARRESME: marresme@directa.cat
MENORCA: menorca@directa.cat
OSONA: osona@directa.cat
RIPOLLÈS: ripolles@directa.cat
SABADELL: sabadell@directa.cat
SOLSONÈS: solsones@directa.cat
TERRASSA: terrassa@directa.cat
TERRES DE L'EBRE: terresebre@directa.cat
TERRES DE PONENT: terresponent@directa.cat
VALLÈS ORIENTAL: vallesoriental@directa.cat

MIRALLS

Silvia Federici

i Miren Etxezarreta:

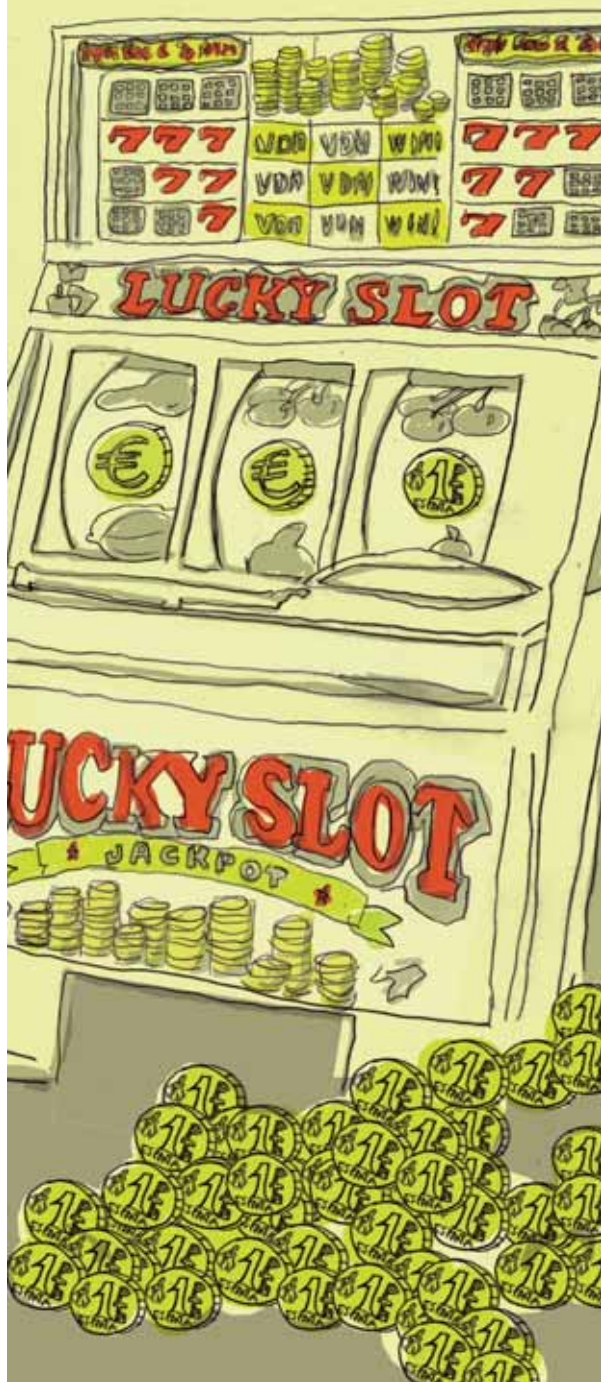
“La reproducció de la vida no ha d'estar sotmesa al capitalisme”

pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS

Formant una altra economia

pàg. 6 i 7

Quaderns d'Il·lacrua 194

DIRECTA 362
21 de maig de 2014

IL·LUSTRACIÓ:
Zulema
Galeano

A FONTS | ESCENARIS DE SORTIDA DE L'EUROCRISI

Austeritat, reforma o sortida de l'euro

El proper 25 de maig se celebren eleccions al Parlament Europeu, uns comicis que estaran marcats per les polítiques d'austeritat que han portat a l'actual situació d'estancament econòmic i de deteriorament de les condicions de vida de la població, amb uns nivells d'atur inèdits, atacs sistemàtics a les condicions laborals de la classe treballadora i una situació general d'empobriment (segons l'índex Arope, la pobresa i l'exclusió han arribat al 25% al conjunt de la Unió Europea). En aquest context de crisi, la moneda comuna ha esdevingut la palanca definitiva per inestabilitzar l'austeritat salarial com a única política econòmica possible i estendre-la a àmbits del salari socialitzat, com la protecció social, els serveis públics o les pensions. L'euro fa que els estats no puguin disposar de política monetària pròpia, determinada exclusivament pel Banc Central Europeu (BCE). La competència entre països en matèria fiscal ha esdevingut, així, l'única eina utilitzada per dirigir la política industrial. Els guanyadors, una vegada més, han estat els grans grups empresarials, que han vist com es flexibilitzaven els mercats de treball nacionals i com es reduïen els salaris, a més de gaudir de privilegis fiscals. És possible una alternativa a aquesta situació en el marc de la Unió Econòmica Monetària?

Ivan Gordillo
afons@directa.cat

La crisi econòmica que va esclatar el 2007-2008, segurament la crisi global més important del capitalisme, ha obert una nova fase en la història de la UE i de la zona euro. Entre altres coses, la crisi ha demostrat el que ja van denunciar tantes veus crítiques del projecte econòmic europeu quan aquest s'estava erigint: la impossibilitat de construir una unió econòmica i monetària sense un pressupost públic rellevant per al conjunt de l'economia integrada i amb una coordinació política més àmplia, sobretot pel que fa a l'àmbit fiscal (harmonització d'impostos) i de política monetària. En origen, la Unió Econòmica Monetària (UEM) es va bastir a partir d'un disseny genèticament neoliberal, propici al foment de la competitivitat i l'expansió del capital europeu. Aquest disseny és el que està facilitant que

la crisi actual es faci recaure sobre les classes treballadores i dificulta l'aplicació de polítiques keynesianes anticícliques (si no reforça directament l'eurocrisi).

Ens trobem enmig d'una nova fase en la història del procés d'integració europea, el futur del qual depèn de la gestió política i econòmica de la crisi i de quin règim d'acumulació i de pacte social en surti. Els escenaris que es presenten en la conjuntura actual es poden resumir, com proposa l'economista Costas Lapavistas al llibre *Crisis en la euro zona*, en tres alternatives: l'austeritat, la reforma institucional i la sortida de l'euro.

L'austeritat

La primera alternativa és la que s'està imposant: l'adopció de polítiques d'austeritat i ajust estructural. Les mesures es presenten com una sèrie de retallades pressupostàries que suposen la reducció de la despesa pública –sobretot– pel que

fa a prestacions socials i salaris de la funció pública, alhora que s'apliquen pujades d'impostos indirectes i s'imposa la privatització de serveis públics i la venda del patrimoni. Això empresona les economies en el cercle viciós de l'austericidi, a través del qual, per reduir el dèficit, cal reduir les despeses, cosa que deteriora la demanda i provoca més paràlisi econòmica, que fa augmentar novament el dèficit i el deute públic.

És en aquest context que cal situar els anomenats rescats, és a dir, els préstecs concedits als països amb risc d'impagament del deute públic. A canvi de les suposades ajudes, la Comissió Europea, l'FMI i el BCE –l'anomenada tróica– exigeixen l'acompliment d'una sèrie de mesures econòmiques considerades com la teràpia de xoc necessària per reduir el dèficit i poder retornar el deute. A part de reduccions pressupostàries, la tróica prescriu un seguit de reformes estructurals que inclouen aspectes com la flexibilització del mercat de treball, privatitzacions o restriccions de prestacions socials. En el cas espanyol, això ha portat, per exemple, a l'aprovació de les contrareformes laboral i del sistema de pensions.

A la pràctica, però, els anomenats rescats no han estat altra cosa que el rescat *de facto* dels bancs internacionals amb una alta exposició inversora a la perifèria europea, sobretot bancs alemanys i francesos. A l'Estat espanyol, els bancs en fallida, amb Bankia com a paradigma, han rebut aquestes ajudes directament a càrrec de les contribucions, que són les qui acabaran assumint les pèrdues d'uns préstecs públics que no es retornaran.

La viabilitat de l'euro seria dubtosa si s'abandonessin el rigor fiscal austericida i les (contra)reformes liberalitzadores

El gran problema d'aquestes mesures és que empitjoren la situació socioeconòmica. Aquesta dinàmica, però, és funcional en el capitalisme, ja que, per sortir de la crisi, cal augmentar l'explotació de les treballadores i destruir els capitals menys competitius. El capital no es preocupa del benestar de la població sinó de trobar les condicions de rendibilitat necessàries per iniciar un nou procés d'acumulació. L'augment de la productivitat i les millores competitives –juntament amb la creació de nous sectors d'inversió fruit de la liberalització i la privatització del sector públic– que es deriven de la reducció dels salaris garantirien una millora de la rendibilitat del capital, que es veurà incentivada a tornar a invertir massivament.

La reforma de la zona euro

La segona alternativa seria una reforma institucional profunda de la zona euro que pogués posar remei a un sèrie d'incompatibilitats, com les que ha assenyalat l'economista Yanis Varoufakis. En primer lloc, els desequilibris que genera el fet que

els diferents estats integrants de la unió monetària tinguin una política monetària comuna i una política fiscal divergents. En segon lloc, el fet que la zona euro compti amb un banc central sense govern d'un Estat i una sèrie de governs sense banc central que els doni suport. En tercer lloc, que sota la mateixa moneda –l'euro– es puguin mantenir deutes sobirans perfectament separats. I en quart lloc, l'absència d'un sistema de reciclatge d'excidents de les regions o els estats amb superàvit d'inversions cap a les que tenen dèficit en aquest camp.

L'actuació del BCE, proporcionant abundant liquiditat als bancs privats a tipus d'interès molt favorables i, alhora, no actuant com a prestador d'última instància dels estats membres, ha estat àmpliament criticada. La reforma estatutària del BCE perquè actuï com a finançador dels dèficits públics –arribant fins i tot a la creació d'eurobons: deute sobirà comunitari– seria un eix important de la reforma institucional. El Pacte d'Estabilitat i Creixement hauria de ser reformulat per adaptar els límits de dèficit i deute públic a la nova realitat econòmica, si realment es vol reactivar l'economia deixant enre la política d'austeritat. El Banc Europeu d'Inversions (BEI) i el Fons Europeu d'Inversions (FEI) haurien d'adoptar com a objectiu primordial el reciclatge a escala europea dels superàvits cap a regions deficitàries amb condicions menys costoses per a l'administració pública i amb criteris de desenvolupament econòmic i creació d'ocupació. L'augment de la coordinació política –fins i tot hi ha veus que apunten a la creació d'un Estat central europeu que federés els estats membres– i del pressupost per a la UE serien part

El diner representa molt més que un mitjà d'intercanvi, reserva i pagament: també conté un component ideològic molt important

- Bundesbank.de

Si la hipotètica sortida de l'euro fos dirigida per forces conservadores, els costos de la devaluació interna serien igualment traslladats a la classe treballadora

viabilitat de l'euro tal com està dissenyat actualment, en el cas que s'abandonessin el rigor fiscal austericida i les (contra) reformes liberalitzadores. L'abandó de la disciplina fiscal seria inversemblant en el cas que es volgués mantenir una moneda capaç de competir amb el dòlar. Una caiguda del valor de la moneda europea impossibilitaria operar internacionalment als grans bancs de la zona euro, fomentaria atacs especulatius al deute dels països amb més dèficit i els diferencials de dèficits fiscals es farien insuportables dins la zona euro. En aquest escenari, la solució d'un pressupost europeu més elevat i una política redistributiva més àmplia podria ser insuficient. Caldria disposar d'un

de l'eix polític de l'alternativa reformista, que també podria impulsar una política comunitària de salari mínim, de temps de treball i de reducció del diferencial de competitivitat i de les desigualtats.

Els inconvenients de la reforma

Un dels inconvenients més destacables de l'alternativa de reforma de la unió monetària és el paper de moneda internacional de l'euro. El diner representa molt més que un mitjà d'intercanvi, reserva i pagament: també conté un component ideològic molt important. Per aquest motiu, existeixen seriosos dubtes sobre la

Estat europeu unitari o federal amb una integració econòmica més gran –especialment pel que fa a l'endeutament públic– per recolzar la moneda comuna, però aquesta possibilitat sembla difícil d'imaginar a mitjà termini, si més no mentre els estats membres –o els hipotètics estats federats– puguin emetre deute públic propi, com fins ara.

D'altra banda, una reforma dràstica en l'esfera fiscal portaria a un fracàs de la unió monetària tal com la coneixem –d'inspiració monetarista-neoliberal i operant com a divisa internacional–, o bé la col·locaria sota fortes pressions exteriors. Com argumenta Costas Lapavistas, l'estratègia de construcció d'un *eurobo* podria conduir a l'(auto)destrucció de l'euro. Però part dels problemes d'aquest hipotètic euro reformat també es donarien en l'altra gran alternativa: la sortida de l'euro. I és que les hipotètiques monedes menors que sorgirien en aquest escenari a països com Grècia o l'Estat espanyol serien una presa fàcil dels atacs especulatius, tenint en compte l'elevat nivell d'endeutament i de dèficit fiscal d'aquestes economies.

La sortida de l'euro

La tercera alternativa és la que defensa una sortida de l'euro com a mesura per combatre la crisi i iniciar un procés transformador. La devaluació de la moneda pròpia permetria la millora competitiva d'alguns estats gràcies a la reducció dels preus reals de les exportacions; si, gràcies a això, aquestes augmentessin, es reduiria el dèficit de la balança comercial. Però una moneda devaluada dificultaria encara més el retorn del deute exterior, és a dir, el deute contret tant per l'Estat com per les entitats financeres i les empreses amb

entitats internacionals, ja que aquest deute seguiria nominat en euros, una divisa més cara d'aconseguir amb la nova moneda devaluada. Així doncs, una proposta de sortida de l'euro de caràcter progressista s'hauria d'acompanyar, inevitablement, d'una suspensió de pagaments i una reestructuració del deute.

La sortida de l'euro –i l'impagament o la reestructuració del deute públic– seria, en opinió de les veus que advoquen per aquesta via (com la de Costas Lapavistas), la porta d'entrada –sembla que quasi per inèrcia– a una sèrie de reformes de caire transformador que afavoririen el treball en detriment del capital. Així, gràcies a una organització democràtica de l'economia i la societat, s'afrontaria el problema del desenvolupament de cada país en una economia globalitzada. Aquesta sortida progressista, però, no podria consistir en una autarquia nacional; seria necessari que els països perifèrics continuessin mantenint el comerç internacional. També necessitarien continuar obtenint transferències de tecnologia i capital estranger.

Aquesta via oferiria la possibilitat d'un desenvolupament diferent a les classes treballadores dels països del centre, ja que es convertirien en aliades naturals dels països perifèrics, en el cas que apostessin per una transformació dràstica de l'economia. Aquesta solució podria modificar, doncs, l'equilibri actual de les forces socials a Europa, cosa que afavoriria una transformació institucional i social.

Inconvenients de la sortida de l'euro

Recuperar la sobirania monetària seria relativament útil, però també cal considerar la cara menys amable d'una hipotètica

nova moneda, a més d'entendre ben bé què és el diner i la limitada capacitat de maniobra de la política monetària en un sistema de creació endògena del diner a través del crèdit del sistema bancari. El retorn a una moneda pròpia que no tingui les garanties d'una divisa internacionalment rellevant com l'euro situaria l'economia sota les amenaces d'atacs especulatiu financers. Lluitar-hi en contra requeriria una forta intervenció en l'àmbit financer i una coordinació internacional que resulta complicada d'imaginar, atesa la correlació de forces actual. A més, l'amenaça de la devaluació sistemàtica de la pròpia moneda a què la sotmetrien els atacs especulatiu podria generar episodis d'inflació perillosos.

El dilema no és tant crear una nova moneda o un nou disseny institucional europeu, sinó crear noves condicions de producció.

D'altra banda, si la hipotètica sortida de l'euro fos dirigida per forces conservadores –que són les que actualment governen a tots els estats membres–, els costos de la devaluació interna serien traslladats a la classe treballadora, de manera semblant al que està provocant actualment l'austeritat dictada per la troica. A més, també cal tenir en compte les característiques dels models productius de la perifèria europea (tecnologies intermèdies, preeminència de sectors de serveis de poc valor afegit, salaris reals superiors als d'economies competidores de l'Àsia i de la resta de la perifèria mundial), que

encara fan sorgir més dubtes sobre l'alternativa de la sortida de l'euro. La competitivitat del sector productiu exportador no només depèn de la variable preu –influenciable, parcialment, a través de devaluacions de la moneda–, sinó que també es veu influïda per múltiples factors que tenen més a veure amb l'estructura productiva del propi país –que hauria de ser atractiva per la demanda internacional– i el model de comerç internacional que es vulgui desenvolupar. L'economista Joaquín Arriola ha comparat l'efecte del tipus de canvi sobre les exportacions durant les darreres dècades per concloure que l'efecte de les devaluacions en les exportacions seria petit en el cas de l'economia espanyola.

Moltes vegades diem, encertadament, que hi ha molts països fora de l'euro i fora de la UE als quals no els va tan malament com als països del sud d'Europa. Però no podem creure –de manera naïf– que només és gràcies al fet de tenir una moneda pròpia. No és el remei a/de tots els mals. Altres països amb sobirania monetària i la possibilitat d'aplicar polítiques econòmiques pròpies també han patit crisis financeres molt dures anteriorment, com el Sud-est asiàtic o Rússia a finals dels anys 90, per posar algun exemple.

Programa econòmic democratitzador

Ni la sortida de l'euro ni la seva continuïtat i reforma són garantia exclusiva, per si mateixes, d'una recuperació més ràpida ni d'una via alternativament transformadora. No es pot defensar amb solidesa que alguna de les dues propostes ens portin, repetim, per elles mateixes i en l'actual conjuntura, a superar els pro-

blemes de fons que han generat la unió monetària i el seu caràcter liberalitzador i preeminentment capitalista.

El programa econòmic democratitzador que serveixi per iniciar un procés transformador ha estat àmpliament debatut. Aquest procés hauria de començar pel repudi del deute, quelcom que obligaria a la nacionalització de la banca per fer front a la seva fallida i al control del flux de capitals per evitar fugues massives cap a la zona euro o dòlar. A més, aquestes mesures haurien d'anar acompanyades, inevitablement, d'una recuperació i un control dels sectors productius a través d'una política industrial que prioritzés el reequilibri de la balança exterior, les inversions en infraestructures públiques i la recuperació dels sectors estratègics amb criteris de sobirania econòmica. Respecte a la política fiscal, una reforma que reduïxi els impostos indirectes per gravar progressivament la renda, el patrimoni i el capital seria un eix de vital importància per poder finançar la transició a curt termini i millorar les prestacions socials redistribuint la riquesa amb l'objectiu de reduir ràpidament les desigualtats. No es pot deixar d'apuntar, per últim, la necessitat d'implementar mecanismes de govern més transparents i democràtics que permetin el control des de la base.

Ni la sortida de l'euro ni la seva continuïtat i reforma són garantia exclusiva, per si mateixes, d'una recuperació més ràpida de la crisi

Es fa estrany –i fins i tot sembla ingenu– creure que l'ordre de la relació es pugui invertir: que, primer, es pugui adoptar –des de d'alt, tecnocràticament– una mesura suposadament transformadora com sortir de l'euro i que, després, la resta de transformacions vingui rodades, pràcticament per inèrcia, i al mateix temps creïn aquest pol contrahegemonic. Igualment, és del tot dubtós, o almenys simplificador, que la transformació de la moneda o de les institucions comunitàries revolucionin les relacions de producció, distribució i consum. “És possible revolucionar les relacions de producció existents i les relacions de distribució associades a elles mitjançant una transformació de l'instrument de circulació?”, es preguntava Marx. La qüestió no se situa en la necessitat de crear una nova moneda o un nou disseny institucional europeu. La qüestió fonamental és crear noves condicions productives i comercials, especialment davant d'una estructura productiva mancada de model, com és el cas de les economies perifèriques que van gaudir de moments de bonança econòmica a base de creació de capital fictici.

Tant la sortida de l'euro com la transformació de la UE i la direcció que emprenguin dependran de la correlació de forces i del poder polític real d'un moviment popular i massiu favorable a una alternativa transformadora.

El Banc Europeu d'Inversions hauria d'adoptar com a objectiu primordial el reciclatge a escala europea dels superàvits cap a les regions deficitàries - EIB

Miren Etxezarreta i Silvia Federici: “La reproducció de la vida no ha d’e

Silvia Federici, professora de la Hofstra University (Nova York) i autora de ‘Calibán y la bruja. Mujeres, cuerpo y acumulación primitiva’, és probablement la pensadora feminista més influent dels darrers anys. Fa poc, va visitar Barcelona per presentar ‘Revolución en punto cero. Trabajo doméstico, reproducción y luchas feministas’ (Traficantes de Sueños), una recopilació dels seus escrits que recull 30 anys d’investigacions i de reflexions. La DIRECTA va tenir l’oportunitat de fer-la coincidir amb Miren Etxezarreta, catedràtica d’economia aplicada a la UAB i membre del Seminari d’Economia Crítica Taifa. Durant la trobada, van debatre sobre el paper del feminisme en la lluita social, la invisibilització de les tasques domèstiques i el concepte dels comuns.

Manel Ros
entrevista@directa.cat

Fa deu anys que vas publicar *Calibán y la bruja*. Quins han estat els seus impactes?

Silvia Federici: M’ha sorprès que hagi estat tant popular i crec que el motiu és que ha creat una mena de marc teòric que ens permet conèixer alguns dels esdeveniments relacionats amb la reestructuració de l’economia global. Concretament, mostra la continuïtat entre els processos que caracteritzen aquesta reestructuració i els que tenen a veure amb l’etapa de l’acumulació primitiva. Això ens permet veure-ho com un procés de tancament, de desposseïció. A banda, també ha mostrat la centralitat del procés de reproducció, particularment, l’organització del treball reproductiu i les noves formes de dominació i explotació.

Miren Etxezarreta: Ha estat una peça molt important per obrir l’anàlisi social a àmbits que, fins aquell moment, no s’havien treballat gaire. A més, ens permet enllaçar l’explotació tradicional amb els elements de la reproducció de la força de treball, un element clau del capitalisme. D’altra banda, David Harvey aporta el concepte de desposseïció i alguns historiadors també parlen de les condicions de producció.

Què en penseu, de les contradiccions entre capital-treball i capital-vida?

SF: La gran contribució feminista ha estat entendre aquesta contradicció. Quan ens fixem en el treball reproductiu en una societat capitalista, hi veiem dues dimensions oposades: d’una banda, permet reproduir-nos per a la vida i, de l’altra, també ens reproduceix per al mercat laboral, ens converteix en treballadors que ens hem d’adaptar a una determinada disciplina i inserir-nos a un ordre social que no hem triat

i que és explotador. Aquesta és una contradicció a la qual s’enfronten molts pares i mares en relació als seus fills: els crien pensant en la capacitat i la creativitat, però saben que s’hauran d’adaptar a unes normes que no estan determinades pel bé comú. El moviment feminista ha permès visibilitzar aquestes dues cares del treball reproductiu. Cada cop que les dones han volgut lluitar contra les relacions d’opressió dins la família, l’obstacle principal amb què han topat ha estat el sentiment de culpa. És a dir, sempre s’ha dit que,

Silvia Federici: “*En el capitalisme, el procés de reproducció de la vida es converteix en el procés de reproducció de la vida per al mercat*”

si lluitàvem contra el treball domèstic, estàvem posant en perill la vida de la família. Hem estat capaces de separar l’element capitalista del treball reproductiu d’aquells elements que no ho són, cosa que no és fàcil. Tot això ha estat alliberador per a les dones, però també per a les seves famílies i, fins i tot, per als homes. La dependència econòmica de la dona vers l’home també ha afectat els homes a l’hora de relacionar-se amb el mercat laboral.

ME: No crec que l’explotació en el treball i en la reproducció siguin dues coses alienes. L’expressió de capital i vida amplia l’expressió de capital i treball, però no la substitueix.

Les dones gairebé sempre han estat dominades pels homes, però la introducció del capitalisme ha suposat unes formes d’explotació afegides. En èpoques anteriors, les dones estaven explotades perquè eren a casa i potser hi havia un problema patriarcal important, però el capitalisme ha intensificat aquesta explotació dels homes, la qual cosa ha repercutit sobre l’explotació de les dones. D’altra banda, sovint hem vist que l’alliberament de la dona era integrar-se al món del treball i això, en realitat, no suposa cap alliberament.

SF: En el capitalisme, el procés de reproducció de la vida s’insereix en una estructura particular. D’una banda, tens la reproducció de la vida del planeta, tal com s’ha fet sempre i, de l’altra, tens un sistema social que s’apropia d’aquesta reproducció. Dins el capitalisme, a diferència de qualsevol altre sistema, el treball esdevé el centre de reproducció de la riquesa. El procés de reproducció de la vida es converteix en el procés de reproducció de la vida per al mercat. Aquestes dues dimensions no estan separades, però hem de separar-les, perquè hem de concebre una reproducció de la vida que no estigui sotmesa al capitalisme. Si no, correm el risc de naturalitzar-ho.

ME: El feminisme que conec ha tendit a separar l’esfera de la reproducció i la de la producció. I això em sembla que és negatiu. El feminisme s’ha concentrat excessivament en l’esfera de la reproducció i les cures i no ha volgut tenir en compte aspectes productius. Si no ho connectem, no arribarem a aconseguir una estratègia política que pugui ser útil en les lluites quotidianes, com a mínim a l’Estat espanyol.

estar sotmesa al capitalisme”

Sovint, el feminisme s'oblida una mica que tant les dones com els homes estan explotats mitjançant la producció.

SF: Als EUA, en canvi, el moviment feminista va deixar enrere la idea de reproducció al final de la dècada de 1970 i es va concentrar en la lluita per accedir al treball assalariat. Les feministes socialistes s'identificaven amb la idea d'aconseguir un lloc de treball i unir-se a la lluita de classes a la fàbrica, mentre que les feministes liberals volien prosperar professionalment. Es va abandonar tant la reproducció que fins i tot rebutjaven –i això va ser una decisió estratègica– lluitar per la baixa maternal. El motiu és que els feia por que, si reclamaven la baixa maternal, no podrien lluitar al lloc de treball. El resultat ha estat que s'han perdut les dues coses, ja que s'ha retallat en guarderies i atenció a les persones grans, tots els serveis reproductius que hi havia s'han anat perdent. En segon lloc, hi havia aquesta idea que, quan moltes dones poguessin accedir al món laboral, els centres de treball canviarien, hi hauria guarderies... I això no ha passat. Quan les dones tornen a casa, encara han de fer tot

Miren Etxezarreta: “Hem d'integrar la lluita pels serveis públics que tenim avui amb la idea d'anar cap a una societat diferent basada en els comuns”

el treball domèstic. D'altra banda, s'ha naturalitzat el fet que el treball reproductiu sigui no remunerat i, per tant, resta invisibilitzat com a feina. Hi ha un exemple molt revelador que ens diu quina és la definició de treball acceptada socialment: si ens fixem en el PIB dels EUA, es considera que la producció de bombes és treball productiu, mentre que criar els infants no ho és. Les treballadores domèstiques assalariades dels estats de Nova York i Califòrnia van ser reconegudes com a treballadores per primera vegada el 2010. Abans, quedaven excloses de les lleis laborals dels EUA.

ME: Em sorprèn que, als EUA, el treball domèstic remunerat no es computés a la renda nacional. Keynes deia que, si un home es casava amb la seva cuinera, la renda nacional baixava, ja que deixava de pagar-li un salari. D'altra banda, la Silvia ha introduït un matís molt interessant: el treball domèstic no és assalariat, cosa que no vol dir que no es pagui. És a dir, el treball domèstic no es paga a preus de mercat.

Parlem, ara, del debat entre els comuns i el que és públic. En què es diferencien?

SF: No crec que hi hagi cap contradicció entre lluitar per evitar la privatització dels serveis públics i lluitar a favor dels comuns. El problema és que no controlem allò que és públic, és una forma mixta. Si ho poguéssim controlar, seria diferent. En segon lloc, es destinen molt pocs recursos als serveis públics, sembla que depenguin de la generositat de l'Estat. Actualment, s'està repensant el tema del que és públic, que parteix de quan es va començar a crear l'estat del benestar. De fet, no m'agrada parlar de l'estat del benestar perquè, en realitat, es tracta d'una inversió de la classe capitalista en la reproducció de la força de treball. La idea era consolidar l'acumulació de capital i una determinada visió del món sobre els treballadors. Un exemple d'això és la seguretat social als EUA, que només podien

aconseguir determinats treballadors; per tant, també es tractava de consolidar unes jerarquies. Si lluitem contra la privatització dels serveis públics, hem de lluitar per anar més enllà. La idea dels comuns serveix per plantejar-se qualsevol lluita amb formes d'organització que poden ser la base d'una societat anticapitalista. Els comuns consisteixen a crear estructures que superen aquestes divisions i es creen interessos compartits.

ME: La realitat de la vida quotidiana ens situa en el tema del poder i de l'Estat. Allò que és públic és estatal i, en molts aspectes, no ho podem controlar. Per tant, la idea dels comuns és molt més social, de societats no capitalistes, que és cap on hem d'avançar. Però, com que estem immer-

sos en el capitalisme, no podem ignorar les lluites existents per millorar la situació de les persones. Per exemple: la sanitat pública, contra els desnonaments, les pensions públiques... Dit això, és perillós pensar que hem d'anar més enllà i ens oblidem d'aquestes lluites. Llavors, les persones normals no entenen res. Per tant, hem d'integrar la lluita pels serveis públics que tenim avui amb la idea d'anar cap a una societat diferent basada en els comuns. Per exemple: jo conec pares que, en comptes de lluitar per mantenir l'escola pública dels seus fills, creen una petita escola local i creuen que ja estan avançant cap a un altre tipus de societat. No m'atreveixo a dir que ho estan fent malament, però crec que la lluita ha d'integrar més gent que potser no és capaç de crear coses així.

FOTOGRAFIES:
Victòria Oliveres
i Marta Hornos

Formant una altra economia

Aquest any, el seminari d'economia crítica Taifa celebra el vintè aniversari. Han estat anys de construcció col·lectiva de pensament crític i de formació d'activistes i estudiants amb una visió de l'economia que les facultats no inclouen als seus plans d'estudi. Taifa, Economía Crítica y Crítica de la Economía

(ECCE) o l'Institut de Ciències Econòmiques i de l'Autogestió (ICEA) ensenyen economia heterodoxa, economia crítica, un camp que revifa de la mà d'un moviment d'estudiants que demana canvis en la disciplina després de veure com ha arribat la crisi econòmica sense que ningú hagi estat capaç d'evitar-la.

Ivan Gordillo i Oriol Agulló

quadernsdillacrua@setmanaridirecta.cat

Fa tres anys, l'alumnat de l'assignatura Introducció a l'Economia impartida per Greg Mankiw –expresident del Consell d'Assessors Econòmics de George W. Bush– a la universitat de Harvard va abandonar la classe i va fer pública una carta dirigida al professor on mostrava el seu descontentament amb el biaix polític del curs. Les alumnes reclamaven una discussió crítica dels avantatges i els inconvenients dels diversos models econòmics i afegien: "Els graduats de Harvard tenim un paper important a les institucions financeres i les polítiques públiques de tot el món. Si la universitat falla a l'hora de dotar d'una comprensió àmplia i crítica en economia, això pot tenir repercussions sobre el sistema financer mundial. Els últims cinc anys de crisi econòmica han estat una prova suficient".

Cooperar en la formació de tota aquella gent que vulgui transformar la societat és un dels objectius del seminari Taifa

Emma Giné

Vint anys transformant l'economia

L'any 1994, Miren Etxezarreta, la professora de la Universitat Autònoma de Barcelona que impartia l'assignatura de Desenvolupament Econòmic, va engrescar diversos estudiants dels últims cursos de la carrera per formar un grup que estudiés críticament temes relacionats amb el desenvolupament econòmic i, més concretament, els projectes d'integració econòmica i monetària que es començaven a gestar. Eren els anys de consolidació del neoliberalisme, del consens de Washington i de la crisi econòmica dels primers 90. El mal anomenat socialisme realment existent ja formava part de la història, però també eren els anys del sorgiment del zapatisme a Mèxic i s'albirava un horitzó de lluites contra la globalització, que arribarien a finals de la dècada dels 90 amb l'auge dels moviments socials contemporanis.

Aquest és l'inici del seminari Taifa, fins aquell moment un grup vinculat a la universitat, que es va posar com a primer objectiu estudiar els efectes que tenien sobre la població projectes d'integració comercial com el Tractat de Lliure Comerç d'Amèrica del Nord entre el Canadà, els EUA i Mèxic (TLCAN) i el Mercosur, el bloc

comercial integrat, en aquell moment, per l'Argentina, el Brasil, l'Uruguai i el Paraguai.

Desaprenent l'economia

El primer grup d'estudiants del seminari Taifa tenia una inquietud creixent per la línia ideològica de l'ensenyament d'economia i per la manca de diversitat d'escoles de pensament dins la facultat. El grup va pensar que podria generar un àmbit d'estudi i reflexió econòmica sobretot per

A mesura que s'anaven estudiant temes d'economia aplicada, sorgia la reflexió sobre la deficient formació crítica que es tenia

les estudiants que finalitzaven la llicenciatura i veien limitada la continuació d'una carrera investigadora crítica amb l'ortodòxia dominant. A mesura que les estudiants acabaven la llicenciatura, el grup es va anar consolidant com a seminari permanent i com a espai autònom fora de la universitat i va desplaçar el lloc de trobada a la ciutat de Barcelona.

Durant un temps, el seminari va continuar estudiant processos com

la integració monetària en marxa a la Unió Europea a partir del Tractat de Maastricht. Dins del grup, a mesura que s'anaven estudiant temes d'economia aplicada, sorgia la reflexió sobre la deficient formació crítica que es tenia.

Formar partint d'una altra economia

Seguint els passos dels grups crítics europeus, Taifa es va decantar, llavors, per l'anàlisi de la teoria econòmica ortodoxa i, durant més de dos anys, el seminari va fer una tasca de recapitulació, selecció, traducció i estudis de textos crítics amb ella. Calia conèixer amb profunditat les escoles de pensament ortodoxes, des dels autors clàssics i neoclàssics fins als monetaristes, passant pels keynesians i les noves escoles neo i postkeynesianes. El resultat d'aquest treball, a part de l'enriquiment intel·lectual que va suposar pel grup d'economistes que no havien tingut una formació crítica i rigorosa pel biaix ideològic de les facultats, va ser la publicació del llibre *Crítica a la economia ortodoxa*, editat per la UAB.

A partir de 2004, Taifa decideix anar plasmanant i oferint de portes enfora tant els debats que tenien dins el seminari com l'anàlisi que es feia de la situació econòmica. A partir d'aquest moment, el seminari esdevé un referent forma-

tiu per als moviments socials. Es decideix donar més importància a la tasca de divulgació acceptant invitacions de molts grups socials per impartir xerrades que ajudin a entendre el món en què vivim, amb l'objectiu de cooperar en la formació de tota aquella gent que vulgui transformar la societat. Així mateix, Taifa comença a publicar informes periòdicament sobre els temes que les seves integrants consideren que poden interessar a les persones vinculades al pensament crític, les activistes dels moviments socials, les militants d'organitzacions polítiques i sindicals o, simplement, les persones inquietes i preocupades que lluiten per una societat més justa.

Fins avui, Taifa ha publicat deu informes: sobre la situació de l'economia espanyola, el sector públic, el mercat de treball, les desigualtats i la redistribució de la riquesa, la crisi immobiliària i financerera, la teoria de les crisis, el rescat dels poderosos, l'estratègia del capital en la crisi present, les alternatives al capitalisme i la Unió Europea i el sistema de la moneda euro. A les xerrades i la publicació dels informes, s'hi afegeixen els cursos d'introducció a l'anàlisi de la societat actual, del procés de construcció europea, per entendre la crisi o per reflexionar sobre les alternatives econòmiques actuals.

El moviment Post-crash

“No és només l'economia que està en crisi, l'ensenyament de l'economia també ho està i això té conseqüències més enllà de la universitat. El que s'ensenyava a la universitat modela la mentalitat de les properes generacions de polítics i, per tant, dona forma a la societat on vivim”. Així començava la carta, publicada el 5 de maig, a través de la qual 42 associacions d'estudiants d'economia de dinou països feien una crida internacional per impulsar un

ensenyament públic plural de l'economia. “Hem de deixar que el món real torni a entrar a les aules”, deien. Segons les estudiants, la falta de diversitat en l'ensenyament limita les capacitats de la societat per enfrontar-se a reptes actuals com el canvi climàtic, la seguretat alimentària o l'estabilitat financera.

Si bé la reivindicació heterodoxa no és nova i és anterior a la crisi econòmica actual, aquesta nova rebel·lió a les

aulas d'economia ha calat amb força. La iniciativa és impulsada per Post-Crash Economics, una societat d'estudiants creada l'any passat a la universitat de Manchester que reclama canvis en l'estudi de l'economia després de la crisi econòmica i que organitza conferències i debats per complementar la seva formació. El moviment creix cada dia amb l'adhesió de nous grups procedents de diversos països: Rússia, els Estats Units, Alemanya, el Brasil o

Xile. Al l'Estat espanyol, el grup firmant del manifest és Post-Crash Barcelona i els grups Economia Crítica i Crítica de la Economia (ECCE) i Econonuestra i els professors Carlos Berzos a, Fernando Luengo i Antoni Domènech li donen suport. Post-Crash Barcelona, integrat per estudiants d'economia i joves investigadores, comença a organitzar-se sota el lema *És necessari repensar l'economia, començant per renovar els seus plans d'estudi*.

El moviment postautista

“Nosaltres, estudiants d'economia de les universitats franceses, ens sentim globalment descontents amb l'ensenyament que hem rebut”. A finals de maig de l'any 2000, un grup d'estudiants de la universitat parisenca de La Sorbonne va llançar un manifest on criticava l'ensenyament convencional de la llicenciatura d'economia. “Ja no volem estudiar aquesta ciència autista que se'ns intenta imposar. No demanem l'impossible, únicament el que el sentit comú pugui suggerir a qual-sevol persona”, assenyalaven al manifest. Les estudiants centaven les crítiques en quatre aspectes que consideraven clau: l'estudi basat en models que donaven una visió fragmentada de la realitat; l'ús excessiu d'instruments matemàtics per estudiar economia; l'estudi d'un únic enfocament econòmic imperant i neoliberal; i el conformisme d'un professorat immòbil davant les demandes d'un coneixement més just i plural.

Un mes més tard, més de cinc-cents estudiants de tot Europa, des de llicenciatura fins a doctorat, havien signat el manifest, fet que va traslladar el debat als mitjans de comunicació, especialment als francesos. L'any 2001, desenes d'estudiants de doctorat de la Universitat de Cambridge, a Anglaterra, van donar suport a la iniciativa, fet que va permetre sumar 700 estudiants angleses més al manifest. Havia nascut el postautisme o moviment postautista d'economia, un terme que engloba el pensament crític dins les ciències econòmiques, des de l'escola keynesiana fins a l'economia ecològica. Albert Recio, professor d'economia aplicada a la UAB, es referia a aquest pensament a l'article de João França: “La ciència econòmica és autista, no es tenen en compte els elements que vénen de les ciències naturals –sostenibilitat, problemes ecològics– ni les perspectives d'altres ciències socials, com la psicologia”.

L'economia crítica arriba a l'Estat espanyol

L'any 2003, es va iniciar un projecte que promedia englobar totes les petites associacions d'estudiants d'economia i unir esforços. El primer pas va ser signar el manifest postautista, el març de 2004 a Madrid. Un any més tard, durant la primera Trobada d'estudiants per una economia crítica a Bilbao, es va elaborar un manifest on s'incidia, a més de la crítica als estudis actuals, en la necessitat d'enllaçar diversos camps de les ciències socials com la sociologia, la història, la filosofia o l'antropologia amb l'economia. El moviment d'estudiants per una economia crítica es va anar desenvolupant durant els anys següents i va aglutinar estudiants d'universitats d'arreu de l'Estat, que es van coordinar a través d'Internet

i organitzant trobades estatals. L'any 2006, en el marc de les desenes Jornades d'economia crítica, es va crear l'Associació d'Economia Crítica, formada sobretot per professorat d'universitat. Llavors, el col·lectiu d'estudiants sent la necessitat de crear una xarxa d'economia crítica que permeti donar continuïtat a les seves inquietuds un cop finalitzats els estudis i que es converteixi en alguna cosa més que una trobada periòdica per a professorat. Així, l'octubre de 2006, va néixer la revista digital *Red de Economía Crítica*, que tenia una periodicitat mensual. L'any 2008, el projecte va fer un salt qualitatiu i es va transformar en Economia Crítica y Crítica de la Economía (ECCE), integrat per un consell de

redacció de joves investigadores que van començar a publicar articles amb més profunditat teòrica i més connexió amb els moviments socials.

El març de 2008, també va néixer l'Institut de Ciències Econòmiques i de l'Autogestió (ICEA), una entitat cultural que ofereix formació i investigació sobre economia política, ciències socials i autogestió. L'ICEA ha pres com a referent històric l'Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya (ICEC) creat l'any 1931 a Barcelona, un institut lligat a la secció d'estudis polítics i socials de l'Ateneu Enciclopèdic Popular (AEP) que va organitzar gairebé dos mil cursos, conferències i debats sobre temes econòmics i socials per a obrers i obreres.

L'home que mira la foto

FOTOGRAFIA: Martí Casanellas

Què en farem, diu, dels joves, eh? Qualsevol temps passat, diu, va ser millor i els joves d'abans no eren com els joves d'ara. Els joves s'espessen el neguit amb l'entreteniment, diu, i s'ajunten i conspiren contra l'entreteniment, qui ho entén? Aquí, a Cuba, a Mallorca, a l'Horta de València o pels carrers de la Catalana. Diu, però, qui parla, i veu els pits a lloure dels nois i els dits descalços de les xancleres, que aquí hi ha una qualitat d'aquella cosa, aquella idea que surt sempre pel diari, a les tertúlies, i que més que una idea ja és just una paraula que, a força de ser dita per vells i joves, va perdent sentit, valor i pistonada. Aquí, diu, els joves, encara que hagin canviat i ja no siguin talment eren temps enrere, tenen una oportunitat que allà no tenen, tenen on aferrar-se! Aquí, diu, encara que passin de tot i ja no tinguin el sentit del demà, el sentit del futur, encara que visquin les coses i el carrer i el sexe amb una demència i una obsessió espaordidores, diu, els joves no han d'anar a cercar l'enginy de l'horabaixa,

están emparats per *aquella cosa*, aquell estel de llibertat i de consens que, cada cop, a les notícies i a les cares i les aixelles de la gent, va perdent realitat, confiança, espessor... Aquí, diu, tenim, innegablement, la democràcia. I amolla la foto, o gira la pàgina de la revista i, al cap de tres segons, ja no se'n recorda, del discurs que ha repetit, el de les coses dels nostres padrins (*lo nostro*), el dels diaris i la TV, discursos, discursos que fan tant de soroll i tapen la bellesa de les coses bones, dels somriures bonics. Quin és, però, dic jo, el discurs que diu que mentre uns nois de la vida juguen a escacs o miren el capvespre dins el porxo, aquí, resulta que hi ha uns joves que, perquè encara no ens hem sabut dir quina és la nostra forma definitiva de lluitar, han rebut la visita de la democràcia i la Guàrdia Civil perquè, amb les oportunitats que tenen, s'havien esbravat piulant al Twitter mentre cercaven l'enginy de cap al tard?

Carles Rebassa

RODA EL MÓN

14-15

Les protestes contra el Mundial de Futbol omplen els carrers del Brasil tres setmanes abans de la inauguració

16

Espionatge israelià als Estats Units: a la caça dels secrets tecnològics nord-americans

TURQUIA // EL GOVERN TURC REACCIONA A LES PROTESTES PER LA MORT DE 300 MINERS DECLARANT L'ESTAT D'EXCEPCIÓ A SOMA

El destí segons Erdogan

Marc Saurina
Ankara / Turquia
@marc_saurina

L'incendi de la mina de lignit de Soma passarà a la història com la matança de miners més greu de la República de Turquia. Oficialment, el nombre de morts és de 301 i el rescat ja ha conclòs. L'accés a la mina ha estat desallotjat i s'ha tapiat temporalment.

Més enllà del dol de les famílies, està creixent un sentiment generalitzat d'indignació contra el govern per la gestió de la crisi, en la qual ha pres part personalment el primer ministre Recep Tayyip Erdogan. És difícil creure's l'explicació donada fins ara, segons la qual un transformador elèctric va esclatar i va provocar un gran incendi. Però encara és més complicat creure's que no hi ha responsables, tal com asseguren les autoritats, que afirmen que les úniques persones que s'hauria pogut arrestar, com ara enginyers i caps de mines, eren mortes. Després de pressions i protestes, el 18 de maig, es van produir les primeres detencions de directius de l'empresa que gestionava la mina i els titulars de diaris propers al govern han començat a assenyalar l'empresa, tot i haver-la defensada els primers dies, tal com havia fet el govern.

L'empresa va eliminar qualsevol obstacle que pogués fer disminuir el ritme de producció, com ara els sensors d'oxigen

Per a molta gent, però, la mort de tants miners no és un accident, sinó conseqüència directa de l'aplicació de polítiques neoliberals a Turquia, portades a l'extrem pel Partit de la Justícia i el Desenvolupament (AKP). Per una banda, amb la privatització d'empreses estatals; per l'altra, amb concessions d'explotació de matèries primeres i instal·lacions. El cas de la mina de Soma -adquirida pel grup Ciner l'any 2005 i traspasada a l'empresa

Soma K m r, dirigida per Alp G rkan, el 2009- s'emmarcaria dins aquest segon grup. Tot i que Ciner la va vendre perquè no obtenia beneficis, Soma K m r va aconseguir abaratir el cost de producció en molt poc temps: dels 120-130 dòlars que costava produir una tona de carbó quan la mina era dirigida per una empresa estatal, a tan sols 30 dòlars.

Com ho va fer? D'una banda, augmentant el nombre de personal a cada torn, fet que implicava més necessitat d'oxigen a la mina per poder respirar i comportava un augment dels riscos, ja que l'oxigen facilita la combustió del carbó. De l'altra, eliminant qualsevol obstacle que pogués fer disminuir el ritme de producció, com ara els sensors d'oxigen. Quan els sensors detecten una quantitat massa alta d'oxigen, perillosa, aturen la producció. A Soma, els sensors es desconnectaven de manera autom tica, tal com han informat miners rescatats en declaracions al diari *Zaman*. Les veus expertes, doncs, rebutgen la versió governamental de l'accident perquè consideren que el

que ha provocat la tragèdia ha estat la cerca de beneficis econòmics per davant de les mesures de seguretat. La desregulitzaci  ha estat tan radical a Turquia que ha perm s que moltes empreses creessin emporis en molt pocs anys i sense cap mena de control efectiu..

ACUSACIÓ DE GENOCIDI

Dos dies després del succ s, el secretari general de l'Associació d'Advocats Progressistes ( HK), Sel uk Kozaga lı, va anunciar que "obririen un judici contra l'empresa Soma K m r per genocidi". Posteriorment, deu advocats de  HK que es trobaven a Soma, entre ells Sel uk Kozaga lı, van ser detinguts i torturats per la policia. Mentrestant, el govern va fer  s, de nou, de la violència policial contra les protestes convocades en suport als miners a diferents ciutats del país. A l'habitual imatge dels centres d'Istanbul i Ankara ocupats per tanquetes d'aigua i contingents policials, s'hi suma, ara, l'aplicació de l'Estat d'excepció a Soma, on s'ha prohibit tot acte de protesta.

La policia atura les manifestants que esbroncaven Erdogan el 14 de maig a Soma / EMRAH GUREL

L'arribada d'Erdogan a Soma, l'endem  de la tragèdia, va provocar una allau de protestes. El primer ministre va parlar del destí i va afirmar que es tractava d'un dels molts accidents habituals. Va posar com a exemple altres accidents miners ocorreguts a Europa i els EUA a principis del segle xx, com si es tractés de casos similars. Es van viure moments de tensió especial quan el primer ministre, envoltat per guardaespalles, va entrar a la localitat esbronat per la població. Per Erdogan, ja no importa si es tracta de joves universitàries, classe mitjana laica o obrers de zones rurals on l'AKP -com a Soma- és el partit m s votat. El primer ministre va advertir a un protestant: "Si esbronques el primer ministre d'aquest país, t'emportar s una bufetada". La imatge d'un dels seus consellers, Yusuf Yerkerel, fill d'un amic seu, donant una co a a un protestant que jeia a terra retingut per dos gendarmes ha fet la volta al món.

L'endem  de l'incendi, Erdogan va parlar del destí i va afirmar que es tractava d'un dels molts accidents habituals

Soma és una zona minera amb una identitat obrera definida.  s una zona rural on l'agricultura i la ramaderia encara tenen pes econòmic i molta gent opta per treballar a les mines per guanyar més diners. El sou mitjà d'una persona que es dedica a la mineria a Turquia -uns 550 euros- és baix, però es troba per sobre del salari mínim del país, de 315 euros.

La mort dels miners de Soma pot obrir una nova fase a Turquia. La precarietat laboral i les desigualtats socials han augmentat els darrers anys, però el discurs neoliberal continua repetint que no hi ha crisi econòmica. El capitalisme ha fet que Turquia sigui un dels països amb més morts per accidents laborals, amb una mitjana, els darrers deu anys, de 100 morts cada mes. D'aquestes morts, pràcticament el 10% són al sector miner. ◀

BRASIL // EL GOVERN AVANTPOSA ELS INTERESSOS DE LA FIFA A LES NECESSITATS DEL POBLE BRASILER

L'oposició al Mundial encén els carrers del Brasil

Berta Camprubi

Goiânia / Brasil

@bertacamprubi

Quan falten pocs dies per l'inici del Mundial de Futbol, els carrers del Brasil no s'han tenyit de verd i groc com fan cada quatre anys amb motiu de l'esdeveniment. I no ho han fet, precisament, perquè aquesta vegada es juga a casa. L'emoçió esportiva ha quedat en últim pla, rere la ràbia i la indignació del poble brasiler, que veu com els interessos mercantils del govern federal i la FIFA passen per davant dels seus drets i necessitats. Manifestacions contínues i vagues indefinides a nombroses ciutats, així com episodis de violència policial a les favelas pròximes als barris més turístics de Rio de Janeiro i São Paulo: les banderetes brasileres han estat substituïdes per pneumàtics en flames i pintades amb el lema *Não vai ter Copa* (No tindreu copa).

LA SITUACIÓ SOCIAL PRÈVIA

El comitè executiu de la FIFA va anunciar, el mes d'octubre de 2007, que el Brasil seria la seu del Mundial de Futbol 2014. Tres mesos abans, la icònica estàtua del Crist Redemptor de Rio de Janeiro s'havia convertit en una de les set meravelles del món modern. I el mes de març del mateix any, el president Ignacio Lula da Silva va firmar un pacte amb George W. Bush per impulsar la producció d'agrocombustibles. Considerat com una potència mundial reveladora, l'Estat brasiler anava avançant a pas de gegant cap a un progrés i una idea de modernitat occidentals que deixa enrere la històrica desigualtat social que perviu a la regió.

TELEVISIÓ PER A TOTHOM

Durant els seus dos mandats com a cap d'Estat, Lula va dur a terme una transformació social molt important, que va comportar un augment de la classe mitjana. Les seves polítiques, però, es traduïren en televisions per a tothom en comptes d'escoles, hospitals i habitatges dignes. Segons la Central Única de Favelas (CUFA), actualment, un 65% de la població de les favelas del país pertany a la classe mitjana. Els programes de redistribució de la renda -com la *Bolsa família*- continuen sent una prioritat del govern de Dilma Rousseff, que aquest mes ha anunciat un augment del 10% del subsidi destinat a les famílies humils -una

mesura que molta gent ha interpretat com a populista, ja que falten cinc mesos per les presidencials. No obstant això, el Brasil és un país molt vast en superfície, amb més de 200 milions d'habitants i amb una estructura social extremament desigual. Deu anys després del famós programa *Llum per a tothom*, encara hi

Les banderetes brasileres han estat substituïdes per pneumàtics en flames i pintades amb el lema 'Não vai ter Copa'

ha un milió de brasileres que viuen sense electricitat i el recompte no inclou les persones que viuen allotjades en camps o assentaments.

Les reformes de l'època Lula van tenir un caire ben neoliberal: es va privatitzar parcialment la gestió d'alguns serveis públics, es va permetre la desnacionalització d'empreses que passaven a mans de

corporacions (generalment nord-americanes), en definitiva, es va mantenir el paper que ha jugat el Brasil -i l'Amèrica Llatina en general- dins la divisió mundial del treball des de la colonització: mà d'obra barata i exportació de matèries primeres.

LA FIFA PASSA PER DAVANT

Durant els últims anys, el govern brasiler -per exigències de la FIFA- ha anat escambrant totes aquestes circumstàncies i condicions sota la catifa amb un objectiu estètic i mercantil clar: el Mundial. Francisco Mata Machado Tavares, doctorat en drets humans i advocat de moviments socials, explica que una de les mesures més impactants que ha adoptat el govern arran de la copa del món és "l'aprovació de la llei general de la copa, que preveu drets especials per la FIFA i, per via obliqua, pels patrocinadors respectius, grans corporacions transnacionals". "On és el suposat *llegat social* dels jocs? Fins ara, no trobem res que justifiqui les desenes de bilions invertits en nom de la copa i les olimpíades", deia

La policia va reprimir la manifestació, convocada sota el lema 'FIFA go home', que va recórrer São Paulo el 15 d'abril d'enguany / NIDIA NINJA

la nota de repudi a aquesta llei, signada per l'Articulació Nacional dels Comitès Populars de la Copa. "El Brasil ha perdut límits de control sobre compres públiques i s'ha tornat encara més vulnerable a la corrupció", assegura Tavares.

PROTESTES I REPRESSIÓ

Tot i que el Brasil està marcat per l'etiqueta de ser *el país del futbol*, entre la població brasiler, existeix una consciència generalitzada que s'estan passant per alt els seus drets i les seves necessitats. També hi ha la voluntat de no permetre que aquest macroesdeveniment passi pel Brasil i enriqueixi una minoria a través de l'especulació immobiliària i l'explotació turística mentre perjudica la resta. Així, poc més de vint dies abans de la inauguració, moment en què el govern i la FIFA esperaven tenir les dotze capitals que acolliran partits ordenats i calmades, el país viu, diàriament, protestes de tot tipus, protagonitzades per col·lectius de lluita social com el Moviment de Treballadores Sense Sostre, la Central Única de Favelas, el Moviment Sense Terra,

el funcionari del transport públic i els moviments pel transport gratuït, la comunitat indígena, etc.

Les habitants de les favelas i els moviments socials de Rio de Janeiro, São Paulo, Brasília o Recife són, en aquests moments, els col·lectius més perseverants en la lluita al carrer i ja s'han registrat nombroses escenes de caos i víctimes mortals durant els enfrontaments amb la policia militar. Des de les grans protestes dels mesos de juny i juliol de 2013, tant les xarxes combatives i l'esperit reivindicatiu com la repressió policial han augmentat. Un dels grans greuges d'aquesta repressió afecta el col·lectiu de rodanons i pidolaires: el Centre Nacional de Defensa dels Drets Humans mostrava, ja fa un any, la seva preocupació per la xifra oficiosa de 195 persones sense sostre assassinades a Rio de Janeiro durant el 2013, la majoria d'elles cremades per gent anònima.

"L'augment del nombre de detingudes sense acusació formal a les manifestacions, l'ampliació de penes per danys o per anar encaputxat, l'augment d'operacions policials contra negres a les perifèries o la mort de treballadores a les obres dels estadi, com ja ha passat a São Paulo i a Manaus", també formen part, afirma

Francisco Tavares, d'aquesta "neteja social" prèvia al Mundial. Durant els últims vuit anys, a Rio de Janeiro, hi ha hagut un total de 6.000 morts derivades d'intervencions policials, segons l'Institut de Seguretat Pública. La periodista del diari *A Nova Democràcia* i activista Ana Lúcia Nunes explica que "la presidenta ha afirmat que mobilitzarà tot l'exèrcit per garantir el Mundial" i no dubta que "el que estem vivint és un Estat d'excepció, una retallada dels drets de la població en benefici d'un esdeveniment que el poble rebutja des de fa temps".

'NÃO VAI TER COPA'

Malgrat aquest ambient repressiu, cada vegada hi ha més protestes i més sectors que entren en vaga indefinida per reivindicacions laborals i socials. El 15 de maig, per commemorar les jornades del 15-M que van començar a l'Estat espanyol fa tres anys, es van organitzar manifestacions -articulades sota el lema *15M: dia internacional de lluites contra la Copa*- a les dotze ciutats que acolliran partits. Les barricades enceses davant els estadi amenaven les principals ciutats del país, que s'espera que, d'aquí poc, rebri centenars de milers de visitants. Durant

la jornada de protestes del 8 de maig, Rio de Janeiro es va col·lapsar de tal manera que les xarxes de telecomunicacions van petar i no es podia ni pagar amb targeta als establiments. Paral·lelament, a les favelas, les manifestacions sovint acaben en conflictes armats entre narcotraficants i les Unitats de Policia Pacificadora (UPP). Aquesta mena d'altercats espan-

"La presidenta Rouseff ha afirmat que mobilitzarà tot l'exèrcit per garantir la celebració del Mundial"

ten el turisme i ja han aconseguit que alguns països europeus desaconsellin oficialment a la seva ciutadania viatjar cap al Brasil perquè és un indret perillós. La manca de preparació i organització de les institucions brasileres se suma a altres inconvenients: el mes passat, l'Ajuntament de Rio de Janeiro va demanar a les seves habitants que reduïssin el consum elèctric per poder encarar el Mundial. Per altra banda, algunes especialistes afirmen que diverses empreses privades

Quan falten tres setmanes per la inauguració del Mundial, el Brasil viu protestes de tot tipus diàriament / NIDIA NINJA

estan "fugint" del macroesdeveniment per por de la fallida.

Hi haurà copa, doncs? Un membre del col·lectiu de lluita Território Livre de São Paulo, sota condició d'anònim, assegura que, si el Mundial se celebra, "estarà marcat per molts conflictes, des de l'inici a la fi" i preveu que "qualsevol mal pas polític pugui desencadenar en una manifestació massiva que acabi amb l'esdeveniment, de la mateixa manera que les protestes i les vagues de la classe treballadora podrien forçar el govern a cancel·lar-lo". La periodista Nunes veu com a únic element positiu del Mundial "i realment històric, el fet que el poble ha redescobert el carrer. Ha redescobert el seu poder, la seva veu, i ara no aguanta més callat". La periodista assegura que "hi haurà copa, òbviament, i serà inoblidable". El jove activista, per la seva banda, afirma que els moviments socials estan fent el possible per "generar una situació que obligui el govern a cancel·lar la copa i doni veu a la revolta popular". Mentrestant, l'executiu de Dilma Rouseff fa equilibris de tota mena per arribar a temps i de manera elegant a la cita que té amb el món mediàtic d'aquí pocs dies. ◀

ISRAEL // PRESENT I PASSAT DE L'ESPIONATGE ISRAELIÀ ALS ESTATS UNITS D'AMÈRICA

Amics per sempre?

Àngel Ferrero
Berlín
@angelferrero

El món de l'espionatge es basteix de silenci sorollosos. Mentre, a principis de maig, Angela Merkel es reuneix amb Barack Obama al despatx oval sota la presència d'un elefant descomunal que ningú, però, no s'atreveix a mencionar -l'escàndol d'espionatge revelat per Edward Snowden que esquitxa l'Agència de Seguretat Nacional (NSA) i on es va arribar a punxar el telèfon de la cancellera alemanya-, un altre esquelet sortia inesperadament de l'armari i recorria fantasmagòricament els passadissos del poder de Washington. Segons filtracions de les converses entre el Departament de Seguretat Nacional dels EUA (DHS), el Departament d'Estat, l'FBI i el Directori de Contraintel·ligència Nacional que recull el setmanari *Newsweek*, l'espionatge israelià "ha anat més enllà de les activitats d'altres països aliats com Alemanya, França, el Regne Unit i el Japó" i "no té rivals". I dir això no és poca cosa en un submón on *tothom espia tothom*.

La història de la infiltració israeliana als EUA ve de lluny i fins i tot precedeix la creació de l'Estat jueu

L'espionatge israelià, segons el periodista Jeff Stein, té com a objectiu principal els secrets tecnològics dels EUA, ja que els seus espies "estran convençuts que, aquí, poden fer el que vulguin i escapollir-se'n", pràcticament sense conseqüències, segons un exagent de contraintel·ligència de l'FBI citat per la revista nord-americana. Les filtracions no arriben en un bon moment per als dos països, ja que actualment es negocia la possibilitat d'eliminar els visats per a la ciutadania israeliana que desitgi viat-

Barack Obama i Benjamin Netanyahu en una trobada a Israel el 20 de març de 2013 / PABLO MARTINEZ MONSIVAIS

jar als EUA, una mesura que els grups de pressió proisraelians busquen des de fa anys i que, segons els serveis d'intel·ligència dels EUA, obriria la porta de bat a bat a l'espionatge israelià. Un altre dels obstacles, tal com va fer saber el Departament d'Estat a finals d'abril, és "el tractament desigual que reben els palestins americans i els àrabs americans a les fronteres i els passos fronterers israelians", en paraules de la portaveu Jen Psaki.

Segons l'assistent d'un congressista que va participar a les reunions a finals de 2013, els agents israelians entren als EUA camuflats "en missions comercials o en empreses israelianes que treballen en col·laboració amb empreses nord-americanes", però fins i tot hi ha "operatius directament controlats per l'ambaixada israeliana". L'intent de Tel Aviv de robar els secrets més ben guardats de la indústria nord-americana aprofitant missions comercials i contractes bilaterals de de-

fensa "ha creuat les línies vermelles", segons un document oficial.

INFILTRACIÓ ALS EUA

Malgrat la ben coneguda amistat entre els EUA i Israel, la història de la infiltració israeliana als EUA ve de lluny i fins i tot precedeix la creació de l'Estat jueu. Segons Paul Pillar, un exagent de la CIA consultat per *Newsweek*, "el moviment sionista va enviar agents als EUA per recaptar fons i materials per a la causa i, més tard, la construcció de l'Estat d'Israel, no sempre amb el vistiplau de les autoritats nord-americanes". Els agents israelians fins i tot van aconseguir treure clandestinament dels EUA components imprescindibles per al seu programa -mai declarat- d'armament nuclear. Els agents israelians "sempre han trobat vies" per aconseguir el que volien, va afirmar Pillar.

Un cas notable en la història de l'espionatge israelià als EUA es va registrar

a la dècada dels vuitanta, quan Jonathan Pollard, un analista d'intel·ligència de la marina nord-americana, va ser condemnat a cadena perpètua, el 1987, acusat de sotstreure desenes de milers de documents secrets per a Israel. Els oficials de la contraintel·ligència nord-americana sospiten que Israel va vendre una part d'aquesta informació a la Unió Soviètica a canvi d'una relaxació en la legislació migratòria que permetés l'arribada de jueves russes a Israel i, en conseqüència, la incorporació -molt necessitada- d'intel·lectuals i personal qualificat al seu sector industrial i de serveis, atesa la seva evolució demogràfica, especialment en comparació amb la palestina. Pollard també va transmetre informació sobre els sistemes de defensa de diversos països àrabs, el Pakistan i la Unió Soviètica a Tel Aviv. Des que el van condemnar, tant Israel com diversos *lobbys* proisraelians dels EUA han pressionat les successives administracions de Washington per aconseguir l'alliberament de Pollard, qui fins i tot va rebre la nacionalitat israeliana el 1995. Més recentment, el

Segons el periodista Jeff Stein, l'espionatge israelià té com a objectiu principal els secrets tecnològics dels EUA

desembre de 2008, Ben-ami Kadish, un enginyer mecànic de l'exèrcit dels EUA de la base militar de Picatinny Arsenal, va reconèixer que havia facilitat documents i havia espia per a Israel. Arran de la seva edat avançada en el moment de la confessió i dels anys transcorreguts des del delictes, Kadish només va ser condemnat a pagar una multa de 50.000 dòlars. Va morir el 16 de juliol de 2012.

Segons l'assistent anònim citat anteriorment, "els israelians han fet tot el possible" per eliminar els visats entre els EUA i Israel i, afegeix, "si els donem plena llibertat per enviar gent cap aquí, llavors, com podem aturar-los?". ◀

ecofestes
solucions ecològiques per a les teves festes!!

93 837 15 48
www.ecofestes.com

/ ZULEMA GALEANO

EXPRESSIONS

Relatant sexualitats

L'editorial Pol-len prepara un llibre que recollirà relats sobre vivències sexuals d'autores conegudes i anònimes.

“La fantasia és tot allò que imaginem i no fem”
(Proverbi xinès)

Després de l'edició del darrer llibre de la polèmica autora francesa Virginie Despentes (*Bye, bye, Blondie*, 2013) a l'Estat espanyol, la col·lecció feminista D-Fraccions de la jove editorial Pol-len està treballant per publicar una antologia de diferents textos que tractin sobre vivències sexuals.

La segona part de l'antologia serà una selecció dels textos que es presentin al concurs que s'ha convocat

Sexualitats de tot tipus, erotisme, postpornografia, mirades sexuals a la maternitat, cibersexe, sexe a la tercera edat, diversitats funcionals... El recull estarà format per dues parts diferenciades. La primera recollirà textos d'escriptors i activistes conegudes dins el món de les sexualitats transgressores com Maria Llopis, Diana J. Torres o Diana Pornoterrorista, Myriam Cameros, Txus Garcia, Verónica Arauzo, Slavina, Lucia Engaña, Espe Moreno, Brigitte Vasallo, Antonio Centeno i la difunta Patricia Heras. La segona part de l'antologia serà una selecció dels textos que es presentin al concurs que s'ha impulsat per l'ocasió. Amb aquests escrits i els relats de les primeres autores, s'iniciarà un procés de micromecenatge per dur a terme l'antologia, que es titularà *Relatos Marranos*.

Tot seguit, us deixem amb dos fragments que formaran part de l'antologia. ◀

Imatge de la campanya promocional del projecte 'Relatos marranos'

Cuento de la puta y el marinero

de Diana J. Torres

En los lugares donde hay mar, a veces, también hay puertos. Alrededor de los puertos, lo primero que hay son burdeles. Burdeles y mercados. En unos se venden peces, en otros, hembras. Seres muertos para comer, seres vivos que saben comer.

Imagina un tiempo en que las personas se comunicaban de otra forma, un tiempo en que el gesto, el símbolo y el “durante” eran la base del lenguaje. Ese tiempo no puede ser después de la electricidad. La electricidad restó demasiada magia a la vida.

Imagina un puerto mediterráneo, que puede ser Pireos, Marseille, Napoli, Izmir, Venezia, Trípoli, Cartagena. Un puerto una tarde de martes en invierno, una tarde con tanta niebla que los barcos que llegan sólo se ven cuando ya han llegado y los rostros del puerto son máscaras que aparecen y desaparecen. La gente se choca entre sí y sigue caminando sin disculparse, todo el mundo hace su trabajo más rápido de lo habitual porque es la mejor forma de combatir el intenso frío. Un frío húmedo y punzante que se mete dentro de los huesos y no deja pensar.

Sexo en la cripta

de Patricia Heras

Quedamos a la una y media.

Hace un día estupendo. El sol atiza a gusto y el viento, algo insólito en enero, es extrañamente caliente.

Conozco un bareto con terraza muy cerca, suele estar vacío, pasa poca gente. Me gusta ir en verano, está en sombra.

Conduzco distraída nuestros pasos hacia allí.

Pecado capital no sentarnos a tomar una cerveza.

Pasado un rato no sé ni de lo que me está hablando, no me interesa.

Me pierdo mirando lo buena que está y no paro de sonreír, me quito la cazadora, escalo por la silla, me revuelvo.

¡Joder! El aire es muy caliente, me gime al oído, me pongo nerviosa.

La niña se me cuelga, se me pega a la oreja, me pone nerviosa.

Va trepando por mi brazo, invade mi espacio, me estrella sus labios que me parecen enormes, me quema la boca, se me mete dentro.

Fin de la conversación. Nos levantamos, pagamos y nos vamos. Se deja llevar.

Directas al cementerio.

+info:
Bases de la convocatòria:
relatosmarranos.wordpress.com
Fins al 30 de juny de 2014

La insostenible lleugeresa del pes de la nació

L'historiador Steven Forti proposa una interpretació del trànsit de l'esquerra al feixisme a l'Europa d'entreguerres fent especial atenció a la "passió política".

Ja fa diversos anys que Steven Forti, doctor en Història per la Universitat Autònoma de Barcelona i col·laborador d'aquest setmanari, investiga la història i el pensament polític del segle xx, més concretament, l'Europa d'entreguerres. El 3 de juny, presentarà el seu treball més recent, l'imponent volum (651 pàgines) titulat *El peso de la nación. Nicola Bombacci, Paul Marion y Óscar Pérez Solís en la Europa de entreguerras* (Universitat de Santiago de Compostela, 2014) a la llibreria Central del Raval de Barcelona, acompanyat pels historiadors Pere Ysàs i Ferran Gallego.

En aquest llibre, que recull la seva tesi doctoral, l'autor selecciona, analitza i compara tres personatges de diferents nacionalitats: l'italià Nicola Bombacci, el francès Paul Marion i l'espanyol Óscar Pérez Solís. Tres directius polítics de l'esquerra que es van canviar al bàndol feixista i van passar a formar part dels anomenats amb el terme ampli i poc definit de trànsfuges.

Forti reconstrueix les trajectòries polítiques i humanes de tres trànsfuges: Bombacci, Marion i Pérez Solís

Tot i que no va ser gaire comú, el fenomen del trànsfugisme va deixar uns quants exemples. Els tres dirigents polítics de referència de Forti no van ser casos esporàdics. Amb una narració molt fluïda, Forti fusiona les biografies amb l'anàlisi del pensament polític i, al mateix temps, investiga detalladament les tres realitats polítiques i socials d'Itàlia, França i Espanya en un marc caracteritzat per la crisi social, la inestabilitat política i la successió d'esdeveniments de la convulsa Europa d'aquells anys. Tres països que, durant el període d'entreguerres, es transformen en estats feixistes, encara que no de la mateixa manera i en moments diferents.

Tenint en compte les diferents dinàmiques nacionals, l'evolució dels par-

Óscar Pérez Solís / FUNDACIÓ PERE ARDIACA

Steven Forti / EVA VIGNINI

tits polítics i la circulació i la consolidació de les idees i el pensament polític, Forti ens presenta trets comuns, analogies i similituds.

En la línia dels estudis més recents sobre la matèria, sota un títol emblemàtic -*El peso de la nación*- i fent èmfasi en el fet que la categoria de *la nació* substitueix el concepte de classe, descobrim una obra densa amb continguts molt interessants sobre els trànsfuges i que ens ajuda a comprendre millor els motius de la seva elecció; factors ideològics, creences personals, credos polítics o religiosos. En definitiva: la nació, la seva nació. L'insostenible pes que, com indica Forti, "doblega l'esquena" de Bombacci, Marion i Pérez Solís.

L'autor ens proposa una interpretació del trànsit de l'esquerra al feixisme a l'Europa d'entreguerres fent especial atenció a la "passió política", una categoria d'interpretació bastant infravalorada en les anàlisis del que l'historiador anglès Eric J. Hobsbawm va definir com "el segle breu". Segons

Forti, la passió política és la clau de la gran mobilització entre la Primera i la Segona Guerra Mundial.

La de Bombacci, el *Lenin di Romagna*, va ser una paràbola política fascinant: secretari del Partit Socialista italià durant els anys del *biennio rosso*, fundador -al costat de Togliatti i Gramsci- del Partit Comunista a Livorno el 1921 i home de referència de Lenin a Itàlia, acabarà executat al costat de Mussolini el mes d'abril de 1945, després d'haver seguit el Duce fins a l'ocàs de la República de Salò. El francès Paul Marion, director de *Cahiers du bolchevisme* i redactor de *L'Humanité*, membre dels principals òrgans de direcció del PCF, va començar una deriva cap al feixisme, el 1929, que el va portar a la secretaria general de propaganda i informació durant el règim de Vichy.

Finalment, l'asturià de naixement i val·lisoletà d'adopció Óscar Pérez Solís va ser dirigent socialista i secretari general del PCE sota la dictadura de Primo de Rivera. El 1928, es va

convertir al catolicisme i, des d'aquell moment, va començar una deriva que el va portar a militar a la dreta regionalista durant el primer bienni republicà, a ser l'enllaç dels generals rebels el juliol de 1936 a Oviedo i, finalment, a ser un propagandista falangista fins que va morir, l'any 1951.

El llibre ens ajuda a desfer nusos històrics i a entendre millor les nostres passions i febleses actuals

Evitant simples generalitzacions deductives, sense seccionar o enfrontar les biografies, Forti reconstrueix les trajectòries polítiques i humanes d'aquests tres trànsfuges i ens ofereix les claus per comprendre un segle, el xx, que l'autor considera marcat ineludiblement per la passió política. Gràcies a aquest volum, la història biogràfica de tres personatges ens ajuda a desfer nusos històrics i a entendre millor les nostres passions i febleses. L'amplitud de mires d'aquest llibre el converteix en una eina de treball molt útil per aquella gent que vulgui reflexionar sobre el controvertit i decisiu segle que acaba de finalitzar. ◀

El peso de la nación. Nicola Bombacci, Paul Marion y Óscar Pérez Solís en la Europa de entreguerras
Steven Forti
Servizo de Publicacións da Universidade de Santiago de Compostela, 2014

Dolces explosions

Després d'anys de col·laboracions, Sílvia Pérez Cruz i Raül Fernández 'Refree' publiquen 'granada', el seu primer disc com a duet.

Oriol Fuster Cabrera
@oriolfc

Sura, vagareja. Girovaga i flana, ballaruga. Corderet, però guineu; guineu, però corderet; venç implacable l'oida i, quasi per omissió -com en topar amb uns ulls que entravessen sense cercar-ho-, seduïx. Sense compadir-se. Es gronxa, oscil·la. I de cop, colpeja. No hi ha vellut que valgue: s'afirma, es reafirma; elèctric virtuosisme de doble raïl, nul besllum de renúncia.

La corda pinçada clareja voluptuositat i precisió, la veu brolla aspre lledoner. Els dos esgarren. Quan ja fa temps que el maridatge de Sílvia Pérez Cruz i Raül Fernández Miró recull i il·lumina esteles, *granada* n'esdevé primera cria directa. Fora de l'instant del concert, de l'enllaç a YouTube, de la compartició i el retuit, el punt de fusió esdevé disc de versions. Heterodox i personalíssim, s'hi reivindiquen ambdós: ella, podent témer ser més volguda per símbol i relat atractiu que per uns més que merescuts mèrits propis reconeguts, passet a passet, per la severa crítica del boca-orella, opta per l'exigència; ell, prudent i àrid, continuant l'electrificació del darrer *Refree*, incendia, subtil.

El resultat excel·lix: un calidoscopi de referents, de continguts i continents -també geogràfics

El resultat excel·lix. Calidoscopi de referents, de continguts i continents -també geogràfics. D'un necessari i reeixit homenatge a Albert Pla, massa sovint malaguanyat en personatge excèntric i polemista, a les transmuta-

cions de l'obra d'Enrique Morente i les eloqüents versions de versions. D'Edith Piaf a Violeta Parra, d'un romàntic Robert Schumann a un popular "El cant dels ocells"; de Lluís Llach, de molt bon recuperar passada la febre hagiogràfica, a Fito Páez i els Novos Baianos.

El consens entusiasta de la premsa, per inhabitual, pot fer aixecar raonables suspicàcies. Potser preveient-ho, Fernández Miró i Pérez Cruz es curen en salut i

eviten limitar l'aposta al bagatge o considerar el treball un divertiment: si es fa, es fa bé. El descart de més de la meitat de les cançons que s'havien plantejat originalment, el lent i accidentat procés d'enregistrament del disc -a la tercera va la vençuda, també en este cas- i les incerteses, els dubtes, els debats i les discussions que, expliquen a les entrevistes, han sigut dinàmica general, en són bona mostra.

/ LOURDES LAO

El duet entre Sílvia Pérez Cruz i Raül Fernández Miró es mostra, així, com en una jove parella d'enamorats èbria d'ella mateixa, igual de carregat de possibles que pendent del fràgil fil de la passió pròpia. La granada, retirada l'anella de protecció, ha estat llançada i ha causat una malesa important. Primera batalla vençuda; caldrà continuar amb el mateix esforç si es volen imposar en la guerra. ◀

La mort de la primavera

Hermann Bonnín recupera el mite de 'La Dama de les camèlies' de Dumas, un relat colpidor de les misèries de la hipocresia burgesa i de les conseqüències funestes de la responsabilitat individual i la llibertat d'estimar.

Marc Farràs
@La_Directa

L'atzar ha volgut que dos clàssics francesos s'estrenin a Barcelona gairebé simultàniament; dues històries en què destaca la dimensió dels personatges femenins i, alhora, dirigits per dos referents de l'escena catalana de les últimes dècades.

Al Teatre Nacional de Catalunya, Josep Maria Flotats ha escollit *El joc de l'amor i de l'atzar*, de Pierre de Marivaux, per al seu retorn sonat a la *casa gran*. Una comèdia d'enganys amorosos amb ecos d'*El somni d'una nit d'estiu de Shakespeare* i pinzellades de mascarada veneciana. Flotats, però, s'ha quedat a mig camí. Un engranatge narratiu un

Hermann Bonnín ha podat el text fins a privilegiar la paraula per sobre de tots els altres elements escènics

pèl feixuc i previsible, una escenografia dinosaúrica i un repartiment massa tènys i excessivament decantat cap a la història entelen l'esforç de Flotats per actualitzar el text original. L'esforç en la dicció del repartiment i l'elegància de la posada en escena revelen el segell de Flotats, però no aconsegueixen enaltir un text ni un joc d'equívocs que, vistos avui, mostren massa esquerdes. (Aquest) Marivaux se'ns presenta distant, fred, rovellat.

Tot el contrari del que succeeix a l'última gran proposta de La Seca Espai Brossa, on el responsable del teatre, Hermann Bonnín, dirigeix una adaptació de *La Dama de les camèlies*, el text més important d'Alexandre Dumas (fill). Tal vegada no tenia el talent de son pare, però, amb el pas del temps i sense ser un Dantès o un D'Artagnan, el personatge de Marguerite Gautier ha esdevingut un arquetip universal (va inspirar *La Traviata de Verdi*), símbol de la dona que es rebel·la contra un ordre imperant

eminentment masculí i que pren les regnes del seu destí enfrontant-se al gruix de la societat i qüestionant els seus dos dogmes de fe: els diners i el poder.

MARGUERITE GAUTIER

Per a la creació de Gautier, Dumas es va inspirar en una amant seva, Marie Duplessis, que ofería el seu cos des de la llotja de l'Òpera fent visible un ram de camèlies blanques. Icona mil vegades representada al cinema, el teatre i la televisió, Gautier és un dels cims interpretats en la carrera de tota actriu. Sarah Bernhardt, Lillian Gish, Greta Garbo o Isabelle Huppert n'han seguit els passos amb l'escenari o davant les càmeres.

En l'adaptació de La Seca, la responsabilitat recau en les espatlles de Nausicaa Bonnín. I aquí cal reconèixer la feina excel·lent de la jove actriu catalana, que supera amb nota un examen de màxima exigència. Bonnín captura perfectament la naturalesa lunar i demoníaca, fràgil i sensual, de la protagonista, una cortesana que es mou com una anguila entre l'*haute société* parisense, embadalida per l'olor del diner i per les promeses etèries d'una vida plena de comoditats.

Recolzada per la dramaturgia de Sabine Dufrenoy i la direcció precisa i subtil de Hermann Bonnín, Nausicaa Bonnín ha captat amb força encert els matisos del caràcter de Marguerite, les seves contradiccions i la seva evolució

A través de Marguerite Gautier, Dumas va immortalitzar una època de transició i un món on tot estava en venda

tràgica. I és que, més enllà de la història personal de Marguerite, el seu és el retrat d'una pionera innocent. Marguerite és prou conscient que l'èxit de la seva empresa rau a fingir sense descans. L'única garantia de la seva posició és una figuració permanent que aniquila el sentiment i ennuvola la ment. Però Marguerite compleix amb el seu paper a la

Nausicaa Bonnín fa el paper de Marguerite Gautier / KIKU PINYOL

perfecció. A costa d'enterrar la passió, els ducs i els comtes dels Camps Elisis i del Faubourg Saint-Honoré se la rifen. Tot és de color de rosa i la vida s'escola entre el marbre refulgent i la seda dels vestits, fins que -i aquesta és la gran força de l'obra- Marguerite fa un salt al buit. "El cor és l'única cosa que em faria naufragar en la meua travessia", afirma, mentre cau rendida als peus d'Armand Duval.

ELEGÀNCIA I SOBRIETAT

Lluny de dissimular la distància temporal de l'original (1848) respecte al present, el director cedeix tot el protagonisme de la funció a la paraula. Bonnín ha tret tota la pàtina d'època i, amb l'ajuda de Dufrenoy, ha podat el text fins a privilegiar la paraula per sobre de tots els altres elements escènics. La disposició de les graderies a banda i banda de l'escenari -un rectangle nu- hi contribueix decisivament, tant com els dissenys d'il·luminació i de vestir, que es fusionen magníficament amb l'escena i acompanyen exquisidament els personatges en el fulgor i la decadència. L'aposta per una versió crua i despulada suposava un risc que Bonnín ha travat amb una magnífica direcció d'actors i actrius (fins a onze, tot un esdeveniment en èpoques magres) i un ritme intens i pausat alhora. El resultat és un muntatge molt ben equilibrat,

fluid, gairebé coreogràfic. I la lliçó és ben clara: no calen grans artificis ni escarafalls per sobreviure als clàssics. N'hi ha prou amb copsar l'essència, ser-hi fidel i deixar que soni la paraula.

L'AMOR: VERÍ I ANTÍDOT

El drama de Marguerite Gautier desprèn, encara avui, una llum viva. A través de la seva heroïna, Dumas va immortalitzar una època de transició (la traïció dels emblemes de la *Révolution*, la lenta putrefacció de la jerarquia aristocràtica, la influència verinosa dels diners) i va retratar un món on tot està en venda: també les persones i, sobretot, l'amor. Però va aportar una catarsi decisiva. Marguerite Gautier, barreja irresistible de sensualitat i melancolia, és l'única capaça d'enfrontar-se a l'*statu quo*. Condemnada per la seva bellesa i destinada a un final prematur, Marguerite decideix immolar-se estimant un home i és així com planta cara, voluntàriament o no, a un món en procés de destrucció. Avui, els peons del tauler potser ja no són cortesanes i cavallers, però la partida continua i l'exemple de Marguerite encara ens commou. Val la pena retrobar-s'hi. ◀

La Dama de les camèlies Alexandre Dumas (fill)
La Seca - Espai Brossa. Flassaders, 40. Barcelona
Fins a l'1 de juny - www.laseca.cat

POCA BROMA.

Eleccions al Parlament Europeu 2014: Diari de campanya

PP

El candidat del PP, Miguel Arias Cañete, va desgranar les propostes europeistes del seu partit durant el tradicional dinar de la xxii Fiesta del Cochinito de Villatorrón de los Aljariques (Cuenca). "Mmbf ghrmbf nmmfb grmfbm", va declarar el candidat durant la degustació.

PSOE

Malgrat el paternalisme masclista amb què Cañete va tractar Elena Valenciano, la candidata socialista considera positiu el balanç del debat entre els dos candidats. "Gràcies a l'estirabot de Cañete, per fi tinc una mica de material per anar tirant aquests últims dies de campanya", va aconseguir pronunciar entre badalls.

CIUTADANS - PARTIT DE LA CIUTADANIA

Davant els dubtes sobre la seva idoneïtat per exercir un càrrec públic, Javier Nart es defensa argumentant que té vocació europeïsta. Quan un periodista li va preguntar si aquesta vocació ve del fet de tenir compte bancari a Suïssa, el candidat va replicar, visiblement irritat: "No, però, si em vaig espavilar tan bé a les tertúlies de *Cròniques Marcianes*, per què no me n'hauria de sortir en una sessió del Parlament Europeu?".

VOX

Alejo Vidal-Quadras sorprèn tothom encetant els mitings amb música de Motorhead. "La veu de Lemy, el vocalista de Motorhead, em resulta tan càlida i melosa que em relaxa. M'hi identifico molt", va declarar.

PARTIT X

Incredulitat al darrer miting del Partit X, després que es va saber que, entre les assistents, hi havia Felipe González. "He pensat que potser el nom del partit tenia alguna cosa a veure amb mi i he vingut a tafanejar", va confessar l'ex-president.

UPYD

La unió fa la força és el lema d'aquesta formació, que s'assembla molt al lema de Ciutadans, *La força de la unió*. Fonts d'UPyD es desmarquen d'aquesta similitud i asseguren que el lema original era *La unió per la força*. De fet, es comenta que una de les primeres mesures que vol impulsar la formació, en cas que entri al grup liberal europeu, és demanar la intervenció dels cascos blaus a Catalunya.

UDC

El candidat dels democratacristians, Francesc Gambús, afirma que vol ser un successor digne de la feina de Salvador Sedó. "L'experiència del meu predecessor demostra que, políticament, desgasta molt més fer veure que treballes que treballar, però estic disposat a fer aquest sacrifici pel bé del meu partit", va dir en sortir de missa de dotze.

ERCUI

A última hora, hem rebut una comunicació una mica confusa de la nostra reportera amb les cròniques dels darrers mitings de Ramon Terricabras i Josep Maria Tremosa (sic). S'han barrejat textos i talls de veu i no acabem d'entendre a qui pertanyen les diferents declaracions. Us demanem disculpes, esperem ordenar la informació aviat.

LA ESPAÑA EN MARCHA

La candidatura conjunta de Falange, Alianza Nacional, Movimiento Católico Español i Nudo Patriótico Español prepara l'acte de final de campanya, amb el lema *Por la Heuropa de los pueblos*, a la plaça de toros de Villachinchón del Palenque Prieto (Salamanca). Hi haurà curses de braus, barra lliure d'anís, missa solemne preconciliar i fi de festa amb el grup Komo Mola Mi Pistola. Alguna voluntària vol cobrir l'esdeveniment?

VNA HISTÒRIETA REAL ESTRUCTURADA PER LA REALTAT CATALUNA

BARRI INTERNET

@Hibai_ — @josianito — @biano

EPIC TROLL

Només podràs escoltar aquest àlbum si saps hackejar-lo amb Linux

El grup de Seattle Netcat ha publicat el seu últim disc en un format molt original. La banda, el nom de la qual ret homenatge a una utilitat de xarxa, ha tingut la idea genial i absurda de distribuir el seu nou disc en un format inèdit: un mòdul del kernel de Linux.

Per accedir al nou treball, anomenat *Cycles per Instruction* (cicles per instrucció, una referència al nombre de cicles de relloige necessaris per executar una instrucció en un processador), cal obtenir el codi font publicat al repositori de codi Git,

compilar-lo i carregar-lo com un mòdul del kernel. Una vegada carregat el mòdul, un nou dispositiu anomenat `/dev/netcat` s'afegirà al sistema. Per reproduir el disc, s'ha de dirigir la sortida d'aquest dispositiu de caràcters a una aplicació capaç de convertir-la en so. El comando `cat /dev/netcat |ogg123` t'hi pot ajudar.

També és possible descarregar-lo en formats més habituals per 5 dòlars i, per 10, adquirir-lo en cinta de casset. També podeu escoltar el disc aquí: netcat.bandcamp.com

DARK VADER

La neutralitat de la xarxa, novament en perill

La Comissió Federal de Comunicacions dels Estats Units acaba d'aprovar una proposta que podria alterar de manera negativa l'ús que fem d'Internet obrint la possibilitat de pagar a les proveïdores per oferir ample de banda prioritari, fet que provocaria una xarxa Internet de dues velocitats.

La comissió ja ha celebrat la reunió que tenia prevista per debatre aquesta proposta que amenaça directament la neutralitat de la xarxa. La votació ha conclòs amb tres vots a favor i dos en contra, per tant, s'aprova la proposta. Aquest pla podria generar una nova economia a la web perquè, per exemple, un proveïdor com Verizon podria cobrar a un servei web com Netflix per garantir que la connexió sigui de qualitat i ininterrompuda.

L'aprovació d'aquesta proposta no implica que es faci realitat immediatament, però és un pas més cap a una idea de

xarxa que genera molta oposició. Les empreses més petites i amb menys poder econòmic no es podrien permetre el luxe de pagar per una connexió més ràpida. Les usuàries també es veurien afectades ja que el preu dels serveis podria augmentar, atès que les companyies estarien pagant costos extra per oferir un servei més bo.

La fase següent serà de quatre mesos a partir del període de suggeriments de la ciutadania. En aquesta segona votació, els comissionats estan obligats a tenir en compte l'opinió pública abans de decidir si adopten definitivament aquestes noves regles i Internet passa a tenir dues velocitats.

Més info: ves.cat/k5BJ

DARK VADER 2

Mozilla inclourà DRM al Firefox: totes hi perdem

Digital Rights Management (DRM, Gestió de Drets Digitals en anglès) és un conjunt de tecnologies orientades a posar restriccions a les usuàries amb l'objectiu d'impedir la disseminació i la duplicació de determinats continguts. El DRM es troba a molts dispositius i també pretén blindar documents, música, vídeo, etc... Algunes plataformes usen aquest dispositiu amb les pel·lícules perquè no es puguin copiar.

Aquest fet ha provocat que l'entitat Mozilla l'incorpori, a contracor. Amb Microsoft, Google i Apple dalt del tren i totes les grans productores de Hollywood i Netflix pressionant, era qüestió de temps. Especialment, tenint en compte que, als EUA, Netflix ja suposa el 34% del transit de descàrregues en hora punta. Netflix, a més, ja ofereix un reproductor propi en HTML 5 utilitzant l'especificació de DRM Encrypted Media Extensions (EME) que està adoptant tota la indústria. Ara, Mozilla també.

El problema d'aquesta tecnologia és que no només "protegeix continguts", sinó que és molt invasiva. Per exemple, Sony va instal·lar un *rootkit* (un tipus de DRM) a milions d'usuàries sense demanar permís. Com apunten a l'Electronic Frontier Foundation, la implementació de DRM no solament no evita les infraccions de contingut protegit, sinó que, a més, redueix la seguretat i la confiança de les usuàries, fa que trobar i reportar forats de seguretat sigui arriscat des del punt de vista legal, desincentiva la competència, promou el secretisme i se salta els estàndards oberts.

La decisió de Mozilla d'adoptar DRM a Firefox no només va contra els seus principis i la seva missió de protegir i impulsar els estàndards oberts, també va contra l'interès de les usuàries. Hi ha altres opcions més bones per protegir el contingut, com la utilització de marques d'aigua o *watermarking*, una via que, fins ara, Mozilla també defensava. De moment, totes hi sortim perdent.

WEBS

Deep sea fauna... with googly eyes

Com sabeu, a #barrinternet som fans de els webs absurdes que tenen noms obvis. Aquesta ens encanta.

deepseafauna.tumblr.com

Deep Sea Fauna... with Googly Eyes

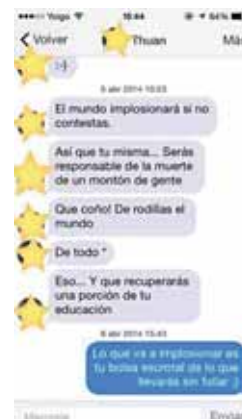
APPS

Tinder, la xarxa social del flirteig

Tinder és l'aplicació de moda per lligar. Tot i que, si preguntes, tothom diu que l'ha instal·lada "perquè m'ho ha dit una amiga" o "per conèixer gent", la veritat és que gairebé tothom cerca parella o rotllo. Del que no s'adonen alguns *garrulos* que la tenen instal·lada és que "voler cardar" no significa "voler cardar amb qualsevol i de qualsevol manera".

Aquí teniu alguns exemples de la millor i, sobretot, de la pitjor manera de trencar el gel a Tinder:

www.facebook.com/lasperlasdetinder

Festes de Primavera de Sant Andreu de Palomar

23 I 24 DE MAIG. BARCELONA

El dia 24 de maig, amb motiu de les Festes de Primavera, s'obriran les portes del Casal de Barri del Poble de Sant Andreu. La Federació d'Entitats Ateneu l'Harmonia presenta l'obertura de portes com un acte cívic, festiu i intergeneracional i anuncia el suport de gran part del teixit associatiu de Sant Andreu i d'altres barris de Barcelona. També anuncia que té preparades una sèrie d'activitats per començar a dinamitzar l'equipament des del mateix dissabte. Raimond Blasi i el seu equip de govern han tirat per terra els vuit anys de feina de la federació d'entitats, els ha negat l'espai que ja tenien pactat i ha obert el Casal de Barri amb un sistema de cogestió. L'Harmonia manifesta que aquesta decisió s'ha pres de manera unilateral i denuncia la manca de voluntat política del consistori en avançar cap a la gestió comunitària de l'equipament. Raimond Blasi assegura que l'obertura del Casal compta amb el suport i participació de 19 entitats. L'Harmonia ha contactat amb algunes d'elles, que han desmentit les afirmacions del regidor.

La convocatòria es dissabte 24 a les 17:30h. a la plaça de Can Fabra.

ateneuharmonia.wordpress.com

DV23 /05

BARCELONA

Conferència: Desmarcar Barcelona
19h. Hall del CCCB. C. Montalegre 5
La filòsofa Marina Garcés parlarà sobre els desafiaments que planteja avui el turisme de masses a la ciutat
Organitza: Institut d'Humanitats de Barcelona

EL PRAT DE LLOBREGAT

Inauguració de la kafeta del nou Casal Okupat del Prat

19:30h. El nou Casal esta situat a l'antic CEL, a tocar del Parc del Fondo de'n Peixo. A les 22h. hi haurà concert amb en Bitxe i el diumenge 25 a les 19:30h. passi de la pel·lícula *Battle royal*
www.facebook.com/casaleprat

MANLLEU

Xerrada-col·loqui sobre periodisme i comunicació popular

20h. Casal Popular Boira Baixa
C. Rossell 16

També es presentarà Radio Terra, la que serà la nova ràdio online dels Països Catalans i que començarà a emetre a partir de l'1 de setembre d'aquest any. Comptaran amb la presència d'un dels seus impulsors, Sergi Franch, i dues de les corresponents a Osona, Carla Roca i Sara Blázquez.

Taula rodona: El Lluçanès: territori serè o territori porcí?

21h. Sala del Consorci del Lluçanès (Santa Creu de Jutglar).

Organitza: Grup de Defensa del Ter

DS24 /05

BARCELONA

Xerrada: Consells legals amb Pedro Caldentey

20h. Associació Lliure Antiprohibicionista. c. Leiva 45
www.antiprohibicionista.org

1er aniversari del Dinamo DIY Espai

17h. Dinamo DIY Espai. C. Moli 1
L'aniversari s'inaugura amb una xerrada sobre les organitzacions de dones autònomes del Kurdistan. Diumenge hi haurà dinar popular i després xerrada sobre memòria històrica amb la participació de l'Arxiu Històric de Roquetes i el Grup de treball per a la recuperació de la memòria històrica de la CNT. Després hi haurà concert de hip-hop i soul. Dimarts 27 hi haurà la presentació del documental *Zintzilik Irratia Herri Baten Historia* sobre la història de la ràdio lliure d'Olereta (País Vasc). Dijous 29 es presentarà el llibre *Los Comités de defensa de la CNT*, amb el seu autor Agustín Guillamón. Divendres 30 hi haurà un taller d'electrònica mutant. I dissabte 31 hi haurà dinar, ràdio en viu, la 1ª Mostra d'invents sonors i visuals de Nou Barris i un concert.
Consulteu totes les activitats a:
www.dinamoespai.info

CERDANYOLA DEL VALLÈS

Acte d'obertura del nou Casal Popular i Cultural Buirac

12h. Plaça de la Constitució
Hi haurà un vermut musical, un dinar popular, i un acte de presentació del Casal i els col·lectius que en formen part
www.facebook.com/buirac

DG25 /05

SANT QUIRZE DE BESORA

VI Caminada en defensa del Ter

9h. Estació de tren
Organitza: Grup de Defensa del Ter
www.gdter.org

DX28 /05

BARCELONA

4rt Festival de Cinema Anarquista de Barcelona

Del 28 al 31 de maig a la Casa de la Solidaritat. C. Vistalegre 15
www.fcab.tk

FREQÜÈNCIES LLIURES

Ràdio Bronka 104.5FM Àrea metropolitana de Barcelona www.radiobronka.info
Contrabanda 91.4FM Àrea metropolitana de Barcelona www.contrabanda.org
Ràdio Línea IV 103.9FM Barcelona www.radiolinea4.net | **Ràdio Pica (només web) Barcelona** www.radiopica.net | **Ràdio RSK 107,1FM Nou Barris (Barcelona)** www.radiorsk.info | **Ràdio Trama 91.41FM Sabadell** www.radiotrama.net | **Ràdio Kaos (només web) Terrassa** www.radiokaos.cat | **Postscriptum Radio (només per internet) Terrassa** www.postscriptumradio.org | **Ràdio Pinsania 90.6FM Berguedà** www.radiopinsania.wordpress.com | **Ràdio 90 101.4FM Olot** www.r90.org | **Ràdio Klara 104.4FM València** www.radioklara.org | **Ràdio Maiva 105FM València** www.radiomaiva.wordpress.com | **Ràdio Aktiva 107.6FM Alcoi** www.radiokaktivafm.blogspot.com | **Ràdio Mistelera 101.4FM Dénia - La Xara** www.lamistelera.org | **Ràdio Bala 106.4FM Manresa** http://radiobalamanresa.wordpress.com

Coettv Nou Barris (Barcelona) coettv@gmail.com | **Sants TV** http://sants.tv
Gramenettv Gramenet del Besòs www.tvgramenet.org

Selecció d'alguns programes de LaTele. Podeu consultar la graella sencera o veure tots els vídeos a www.latele.cat. Emetem des de la plaça d'Espanya fins a Sant Pol de Mar al **CANAL 37 DE LA TDT**. Resintonitza la teva tele per trobar-nos!
CADA NIT A PARTIR DE LES 20H30 NOUS PROGRAMES!

dilluns: 20:30h. Notícies 1
dimarts: 20:30h. Iv Animalista
dimecres: 20:30h. Contra-Infos

dijous: 22h. Y tu qué miras gilipollas?
El programa de punk de LaTele
divendres: 21h. Programa de falguia

dissabte: 22h. Cineclub 1
diumenge: 21h. La Xerrada

EL TEMPS

DIJOUS 22

Ambient típicament primaveral amb intermitències, però amb temperatures a ratlla. No ensumarem l'estiu.

DIVENDRES 23

Ullades de sol a migdia, núvols en creixement a la tarda i ruixats curts però intensos a les comarques de ponent i prelitoral.

DISSABTE 24

Hi haurà força hores de sol a les comarques del litoral i prelitoral. Ruixats al Pirineu i muntanyes de Castelló durant la tarda.

DIUMENGE 25

Les tempestes creixeran amb força a partir de migdia i escombran d'oest a est Catalunya i el nord del País Valencià.

DILLUNS 26

Lleugera baixada dels termòmetres, amb nits fresquetes. Hi haurà estones de núvols però amb poca pluja.

DIMARTS 27

Augment de la inestabilitat al vespre a punts de la costa. Ruixats i tempestes curts però intensos. Fresqueta.

/ DAVID FERNÁNDEZ MORENO

«L'exèrcit espanyol és una dictadura feudal»

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

Quan decideixes denunciar les aberracions que ocorren dins les forces armades?

M'ho plantejo fa dos anys arran d'una successió d'episodis. Però la gota que va fer vessar el got va ser quan la justícia va desestimar les meves denúncies sobre un desviament de fons en la compra de material informàtic, del qual jo havia fet l'inventari. No van acceptar el disc dur on demostrava, amb nombroses dades, que hi havia un desfasament de 5 milions d'euros, el 25% del total. Ni tan sols van acceptar fer una auditoria per esbrinar si, efectivament, estàvem davant d'un cas de malversació impròpia.

«Caldria obrir les forces armades a la societat, com va passar a Portugal amb la Revolució dels clavells»

Com s'explica aquest desinterès? Perquè depenem de la justícia militar, davant la qual no es pot personar una associació, mentre que, si depengués-sim de la civil, seria diferent. Estem en un sistema on el més visible són els abusos, l'arbitrarietat i la corrupció, cosa que també passa en altres àmbits. El problema és que, en aquest cas, el sistema falla en el seu conjunt a causa d'unes castes que s'aprofiten d'un cos jurídic sense cap independència. Això fa impensable que algú denunciï el general que li ha

de donar una bacant o que ha de fixar les seves qualificacions. Els sistemes de puntuació es basen en criteris subjektius, que premien els més obedients i penalitzen -amb un canvi de destí o la privació de permisos- els qui protesten.

Quins altres déficits destacaries?

Que les auditories són internes i, per tant, els mecanismes de control són pràcticament nuls. Sense oblidar el menyspreu als drets de manifestació i d'opinió, pilars de qualsevol sistema democràtic. N'és una prova, l'arrest d'un mes i un dia que va patir el president de l'Associació Unificada de Militars Espanyols (AUME), Jorge Bravo, per suggerir la moderació de la despesa supèrflua en material militar. En definitiva: ens trobem en una societat de castes que mantenen els seus privilegis amb absoluta impunitat. I això és molt greu perquè les forces armades gestionen 5.900 milions d'euros de pressupost i prop de 29.000 milions de deute. D'aquí que, per molt justificada que sigui l'animadversió dels sectors d'esquerres o sobiranistes a les forces armades, se'ls ha de recordar que els exèrcits els paguem entre tots.

Amb la fi del franquisme, no es van fer els deures per oxigenar la institució?

Els primers anys era difícil, però, a partir dels 90, s'ha deixat a mercè d'una cúpula que ha heretat els pitjors tics autoritaris. Només cal veure la classificació racial de les escales: als oficials superiors, se'ls anomena *blancs*; als intermedis, *mestissos*, i als sotsoficials, *negres*; fins al punt que pujar de rang es considera un *procés d'emblan-*

quinament. Si la societat sabés què hi passa, aquesta casta pseudomafiosa perdria els seus privilegis. Però tot se silencia, com les taxes elevades de malalties, depressions i suïcidis o el fenomen de les portes giratòries. I és que molts coronels i generals acaben sent comercials o directius d'empreses a les quals s'ha encarregat la fabricació d'un determinat armament.

«L'exèrcit s'ha deixat a mercè d'una cúpula que ha heretat els pitjors tics autoritaris del franquisme»

En què hauria de consistir la 'regeneració' de les forces armades?

És complicat perquè l'ombra del passat perverteix la mirada que se'n té i això condiciona molt, tot i que ja no són forces de xoc, sinó operatius humanitaris. Caldria obrir-les a la societat, com va passar a Portugal amb la Revolució dels clavells, i no girar-s'hi d'esquenes, ja que suposa donar un xec en blanc als quatre feixistoides perquè col·loquin els seus afins i es reparteixen els diners sense cap mena de control. L'ideal seria que no hi hagués exèrcit, però, mentre existeixin, no podem permetre que esdevinguin una dictadura feudal on un general té una sauna i un apartament de luxe mentre, en alguns quarters, els soldats han de recollir les burlles del terra. Cal una auditoria externa perquè sigui transparent, amb una sala del militar independent que pugui investigar i la garantia que la formació es basi en valors democràtics. ◀

Luis Gonzalo Segura

Militar, autor del llibre 'Un paso al frente'

Amb pel·lícules com 'La Vaquilla', Luis Garcia Berlanga va retratar amb ironia un exèrcit espanyol enfangat en nombroses desventures. També en parlaven les novel·les de Ramón J. Sender o Arturo Barea, quan descrivien la grotesca imatge de les tropes espanyoles a l'Àfrica a principis del segle xx. Malauradament, aquest model ranci persisteix a les forces armades fins al dia d'avui, tal com radiografia Luis Gonzalo Segura a 'Un paso al frente' (Tropo Editores). Amb aquest llibre, Segura, soldat des de l'any 2002, posa llum als abusos i la corrupció que té lloc dins les casernes i els despatxos militars, on una casta d'oficials viu a cos de rei mentre degrada la tropa amb actituds pròpies d'èpoques pretèrites. "Més enllà de gastar-se grans quantitats de diners amb nou armament, els exèrcits no s'han renovat", explica Segura. A través de la ficció, aquest tinent de 36 anys ha volgut sortir a la palestra per aixecar les catifes d'una institució que -assegura, convençut- necessita una neteja a fons per higiene democràtica.